

Minh Tran

Nuorten asenne sijoittamiseen

Sijoittaminen pitkällä aikavälillä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

Huhtikuu 2022

Tiivistelmä

Tekijä:	Minh Tran
Otsikko:	Nuorten asenne sijoittamiseen. Sijoittaminen pitkällä aikavälillä
Sivumäärä:	53 sivua + 2 liitettä
Aika:	Huhtikuu 2022
Tutkinto:	Tradenomi
Tutkinto-ohjelma:	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto:	Laskenta ja rajoitus
Ohjaaja:	Lehtori Marko Kosonen

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen on nuorten asenne sijoittamista kohtaan pitkän aikavälin näkökulmasta. Tarkoituksena oli selvittää, kuinka hyvä heidän sijoitustietoisuutensa on ja mitkä asiat motivoivat sijoittamisen ja säästämisen aloittamisen. Nuorten suhdetta sijoittamiseen ei ole tutkittu Suomessa paljon, mutta tietoa siitä on kuitenkin olemassa jonkin verran pankkien teettämien haastatteluiden ja kyselyiden perusteella.

Opinnäytetyö koostui tietoperustasta ja tutkimusprosessista. Tietoperustassa käytiin tarkemmin läpi itse sijoittamista ja sijoittamisen perusteita ja sitä, kuinka suuri vaikutus pitkän aikavälin sijoittamisella voi olla pääomaan kymmenien vuosien päästä. Sen jälkeen perehdyttiin aikaisempiin selvityksiin nuorten sijoittamisesta. Lisäksi esiteltiin muutamia sijoituskohteita.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää, josta tiedonkeruumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu. Haastattelussa käytiin läpi ennalta suunniteltuja teemoja, jossa tarkasteltiin muun muassa haastateltavan tietämystä sijoittamisesta, syitä, jotka motivoivat sijoittamisen aloittamisen, ja sitä, millaiset ovat asenteet ja mielikuvat sijoittamista kohtaan. Haastatteluun osallistui kuusi nuorta.

Tulosten perusteella voitiin todeta, että haastateltavien nuorten asenne sijoittamiseen on pääosin hyvä, jos heiltä löytyy ennestään tietämystä sijoittamisesta. Sijoittamista pidetään tärkeänä ja mainiona varallisuuden kasvattajana. Toisinaan sijoittamista pidetään pelottavana ja hankalana, koska asiasta ei puhuta tarpeeksi tai siitä käytetään liian hankalia termejä. Jos sijoittamisesta aloitettaisiin puhumaan jo varhain ja avoimesti, niin myös kynnyksensä aloittaa sijoittaminen olisi matala.

Avainsanat: sijoittaminen, säästäminen, nuoret, pitkä aikaväli

Abstract

Author: Minh Tran
Title: Young people and their attitude to investing. Investing in long-term
Number of Pages: 53 pages + 2 appendices
Date: April 2022
Degree: Bachelor of Business Administration
Degree Programme: Economics and Business Administration
Specialisation option: Accounting and Finance
Instructor: Marko Kosonen, Senior Lecturer

The purpose of this thesis is to understand the investment attitudes of young people from the perspective of long-term investment. The aim is to find out how good their investment knowledge is and what motivates them to start saving and investing. The relationship between young generation and investing has not been studied largely in Finland. However, there are some information on this based on interviews and surveys commissioned by banks.

The thesis consists of both theoretical and empirical sections. The theoretical part focuses more on savings and the basics of investing, as well as on the impact of long-term investment. This is followed by reviewing previous studies regarding to youth investing. In addition, we will also go through some investees.

A qualitative research method was used in the research process and a semi-structured interview was selected as the data collecting method. In the interview, the knowledge, vision, attitudes, and motives of the interviewees to start investing were examined. Six young people participated in the interview.

In conclusion, the result show that young people's attitude toward investing is generally good if they already have some knowledge in investing. Investing and saving are seen as extremely important and a great way to grow your wealth. However, sometimes investing is perceived as scary and challenging, because people don't talk about it enough or the language used is too difficult. When we start talking about investing more at an early age, it can encourage people to start investing as well.

Keywords: Investment, Saving, Young people, Long-term

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Yleistä taustaa työstä	1
1.2	Tavoite ja opinnäytetyö kysymykset	2
1.3	Menetelmät ja rajaukset	3
1.4	Opinnäytetyön rakenne	3
2	Sijoittaminen	5
2.1	Mitä sijoittaminen on?	5
2.2	Sijoittamisen motiivi	6
2.3	Sijoittamisen perusteet	7
2.3.1	Rahan aika-arvo	7
2.3.2	Inflaatio	7
2.3.3	Tuotto ja riski	9
2.3.4	Hajauttaminen	10
2.3.5	Korko ja korkoa korolle	12
2.3.6	Velkavipu	12
2.4	Pitkän aikavälin sijoittaminen	13
2.5	Aikaisempia tutkimuksia nuorten sijoittamisesta	15
2.6	Sijoitusinformaatio	16
3	Sijoituskohteita	19
3.1	Pankkitalletus	19
3.2	Osakesijoitus	20
3.3	Sijoitusrahastot	22
3.4	Asuntosijoittaminen	24
4	Selvitys nuorten asenteesta sijoittamiseen	26
4.1	Työn suunnittelu ja aineiston keruumenetelmät	27
4.2	Kuvaus työn toteuttamisesta	29
4.3	Haastattelun tulokset	31
4.3.1	Sijoitushalukkuus	32
4.3.2	Sijoitusinformaatio	34
4.3.3	Asenne sijoittamista kohtaan	36
4.3.4	Sijoittamisen motiivi	37

4.3.5	Suhde sijoittamiseen	39
4.4	Haastattelun analysointi ja johtopäätökset	40
4.5	Työn luotettavuus tarkastelu	43
4.6	Jatkoselvitysehdotuksia	45
5	Yhteenveto	45
	Lähteet	48
	Liitteet	
	Liite 1. Teemahaastattelukysymykset	

1 Johdanto

Paras päivä aloittaa sijoittamaan oli eilen, toiseksi paras on tänään. Siksi sijoittaminen kannattaa aloittaa jo heti ja asettaa tähtäin pitkälle tulevaisuuteen. Täydellistä hetkeä sijoittamisen aloittamiseen tuskin koskaan tulee. Markkinoiden ennakoiminen lyhyellä aikavälillä on haastavaa, koska talous kulkee sykleissä. Kuitenkin pitkäjänteinen ja kärsivällinen sijoittaja lopulta palkitaan. Kymmenien vuosien päästä ei ole väliä, minä päivänä sijoittaminen on aloittanut, vaan se, että ylipäätään aloitti. (Mäkinen 2021.)

Tästä syystä sijoittaminen ja säästäminen olisi hyvä ottaa puheeksi jo varhaisiässä. Sijoittamisesta rohkaisevasti puhuminen voi kannustaa myöhemmällä iällä säästämään ja opettaa talousaitoja, niin kuin vanhan kansan sanonta kuuluu, ”sen minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa”. Sijoittaminen ja säästäminen on aiheena tärkeä ja hyvin ajankohtainen, varsinkin nuorille etenkin, kun entistä enemmän käydään keskusteluja, kuinka nuorten olisi hyvä oppia oman talouden hallinta jo varhain ja kuinka rahaa olisi hyvä oppia säästämään ”pahan päivän varalle”. Siitä huolimatta monilla nuorista ei ole talousosaamista juuri lainkaan.

1.1 Yleistä taustaa työstä

Vuonna 2018 kansainvälisessä PISA-testin vertailussa suomalaisten nuorten taloustaito-osaaminen osoittautui olevan hyvällä tasolla. Siitä huolimatta maksuhäiriömerkintöjen suuri määrä kertoo edelleen karua totuutta siitä, että taloustaidot eivät näytä olevan hallussa kaikissa talouksissa. Huono taloudenhallinta johtaa nopeasti ylivelkaantumiseen ja muihin ongelmiin. (Ritakallio 2021.)

Nuorten rahankäytössä on ollut suuria ongelmia nykypäivinä, ja siitä syystä tässä opinnäytetyössä halutaan selvittää ja ymmärtää enemmän nuorten asennetta sijoittamista ja säästämistä kohtaan. Hyvä talousosaaminen on loppujen lopuksi hyvin olennaista, että yhteiskunnan kannalta niin myös omaa

tulevaisuutta ajatellen. Kun sijoittamisesta ja säästämisestä puhutaan enemmän, se innoittaa myös muita ihmisiä sijoittamaan.

Nuorten sijoittamisesta löytyy hyvin aikaisempia opinnäytetöitä kvantitatiivisena selvityksenä ja jonkin verran pankkien ja finanssialojen tekemiä kyselyjä. Laadullisena tutkimusmenetelmänä nuorten sijoittamisesta on kuitenkin ollut hyvin vähäistä. Tämän johdosta tämä opinnäytetyö on päätetty toteuttaa laadullisena tutkimusmenetelmänä, jotta saataisiin enemmän ymmärrystä nuorten asenteista ja ajatuksista sijoittamiseen. Aikaisempia tutkimuksia nuorten sijoittamisesta käydään tarkemmin myöhemmin läpi omassa luvussa 2.5.

Tämä opinnäytetyö on saanut alkunsa opinnäytetyön tekijän kasvaneesta mielenkiinnosta sijoittamista ja säästämistä kohtaan. Aihe on kiinnostanut tutkijaa jo pidemmän aikaa, mutta syvällisempi perehtyminen aiheeseen on jäänyt takalalle. Tästä syystä sijoittaminen ja säästäminen on valikoitunut tämän työn aiheeksi. Tämän työn avulla päästään sukeltamaan aiheeseen enemmän kuin pelkällä pintaraapaisulla ja saadaan uutta perspektiiviä asiaan

1.2 Tavoite ja opinnäytetyö kysymykset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on saada syvempää ymmärrystä nuorten asenteesta sijoittamiseen ja säästämiseen. Lisäksi tavoitteena on löytää vastauksia siihen, mitkä ovat motivoivia tekijöitä sijoittamisen aloittamiseen, mitkä ovat siihen liittyviä ennakkoluuloja ja mitkä asiat vaikuttavat sijoituspäätöstä tehtäessä. Lisäksi tarkoituksena on avata sijoittamisen teoriaa enemmän ja käydä läpi yksityiskohtaisemmin erilaisia sijoituskohteita. Tarkoituksena on saada kattava kokonaisuus sijoittamisen perusteista ja herättää aloittavan nuoren sijoitushalukkuutta.

Opinnäytetyön pääselvitysongelma on seuraava: Millainen on nuorten asenne sijoittamista ja säästämistä kohtaan? Tähän saadaan vastaus seuraavilla alakysymyksillä:

- Mitä nuoret ajattelevat sijoittamisesta?

- Mitkä seikat vaikuttavat sijoitushalukkuuteen?
- Millä tavalla omien vanhempien suhde sijoittamiseen on vaikuttanut nuoreen?

1.3 Menetelmät ja rajaukset

Opinnäytetyö on toteutettu laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä, jossa tarkoituksena on tutkia yksittäistä tapausta ja löytää uusi tapa ymmärtää ilmiötä. Tähän työhön laadullinen menetelmä on juuri oikea, koska tarkoituksena on saada syvempää ymmärrystä nuorten asenteista sijoittamista kohtaan. Määrällisellä eli kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä tämä ei onnistuisi, koska se perustuu lukuihin ja yleistyksiin. (Kananen 2014, 18–19.)

Aineiston keruumenetelmänä käytetään teemahaastattelua, jossa käydään keskustelunomaisesti läpi ilmiöön liittyviä asioita tutkittavan kanssa. Keskustelu etenee haastattelijan ehdoin, mutta haastateltava saa kertoa vapaasti oman kertomuksensa selvittävästä aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 65.) Aineiston keräämistä varten laadittiin teemoittain valmiit haastattelukysymykset, joista saatiin kattavasti tietoa siitä, mitä nuoret ajattelevat sijoittamisesta ja säästämisestä.

Työn suuntaa on rajattu siten, että sijoituskohteiksi on valikoitu ainoastaan sellaisia kohteita, jotka ovat oleellisia pitkän aikavälin sijoittamisen ja säästämisen kannalta. Kohderyhmässä käsitellään ainoastaan 18–29-vuotiaita, koska tarkoituksena on keskittyä ainoastaan nuoriin. Iän lisäksi haastattelussa on sijoituskokemuksen perusteella rajattu pois ammattisijoittajat ja henkilöt, jotka eivät tiedä sijoittamisesta tai säästämisestä mitään voidakseen vastata haastattelun kysymyksiin.

1.4 Opinnäytetyön rakenne

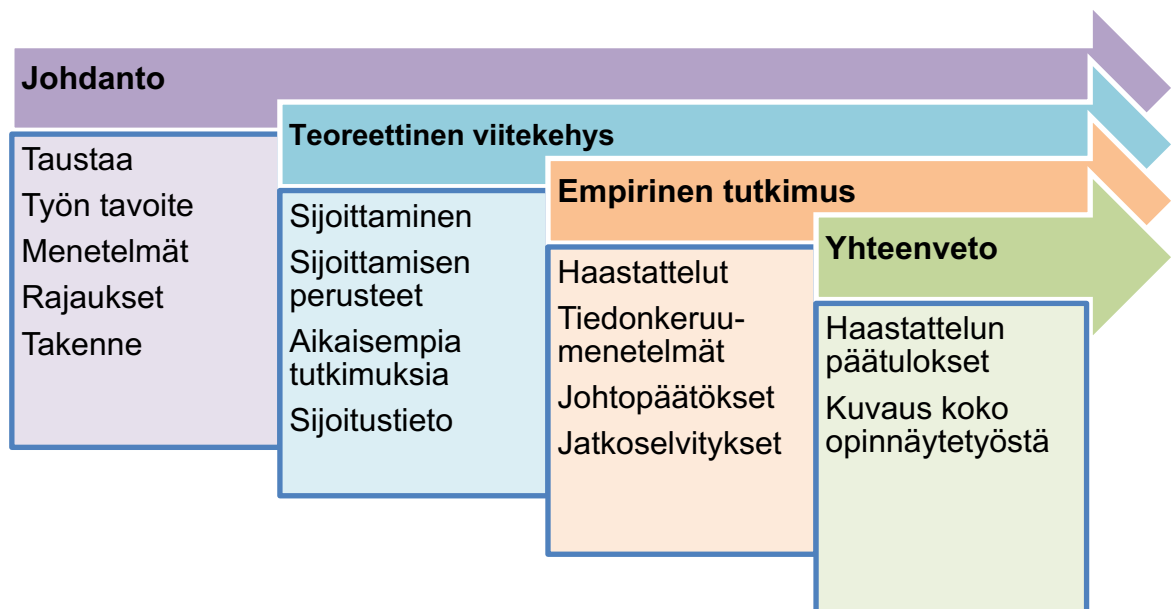
Opinnäytetyö jakaantuu neljään osaan: johdanto, teoreettinen viitekehys, empirinen osio ja yhteenveto. Ensimmäisessä osiossa eli johdannossa johdatellaan

ja kerrotaan opinnäytetyössä käsiteltävästä aiheesta ja annetaan yleistä kuvaa siitä, mitä halutaan saada selville. Johdannossa kerrotaan työn yleisestä taustasta, tavoitteista ja rakenteista ja esitellään selvitysmenetelmät ja -kysymykset.

Toinen osio on opinnäytetyön teoreettinen viitekehys, joka koostuu kahdesta eri kokonaisuudesta. Luvussa kaksi käsitellään säästämistä ja sijoittamisen teoriaa, jossa käydään tarkemmin läpi sijoittamiseen liittyviä käsitteitä ja sitä, millaisia vaikutuksia pitkän aikavälin sijoittamisella voi olla sijoitettuun pääomaan. Lisäksi käydään läpi pankkien teettämiä aikaisempia tutkimuksia nuorten sijoittamisesta ja esitellään erilaisia tiedonhakukanavia, joista sijoitustietoa voi hakea. Kolmas luku käsittelee tarkemmin erilaisia sijoituskohteita, jotka ovat oleellisia pitkän aikavälin sijoittamiseen.

Empiirisessä osiossa kerrotaan, kuinka opinnäytetyö on toteutettu ja mitä menetelmiä on käytetty työn aineistoa kerätettäessä. Seuraavaksi esitellään ja analysoidaan saatuja tuloksia ja tehdään johtopäätöksiä. Sen jälkeen pohditaan työn luotettavuutta ja käydään läpi mahdollisia jatkoselvityksen aiheita. Lopuksi tehdään yhteenveto koko opinnäytetyöstä ja kiteytetään työn kokonaisuutta. Opinnäytetyön rakenne on kuvattu kuviossa 1

Kuvio 1. Opinnäytetyön rakenne

2 Sijoittaminen

Tässä luvussa käydään läpi sijoittamista ja säästämistä sekä siihen liittyviä käsitteitä. Sen jälkeen tarkastellaan, millainen vaikutus sijoitetulla tuotolla voi olla, jos sijoittaminen on ymmärtänyt aloittaa aikaisin. Lisäksi esitellään aikaisempia tehtyjä tutkimuksia nuorten sijoittamisesta ja lopuksi käydään läpi erilaisia tiedonhakukanavia, joista sijoitustietoa voi etsiä.

2.1 Mitä sijoittaminen on?

Jokaisen olisi tärkeä oppia säästämään edes vähän, jos se suinkin on mahdollista. Monella pitkäjänteinen talouden suunnittelu puuttuu kokonaan ja sen takia eletään hyvin niukoin varoin. Mika Pesosen mukaan jokaisella olisi hyvä olla vähintään parin, kolmen kuukauden nettopalkkaa vastaava summa säästössä yllättäviä menoja tai hankintoja varten. Toisaalta pienelläkin puskurilla voi pärjätä jo hyvin, jos kaikki kiinteät kuukausimenot on valmiiksi hyvin laskettu ja budjetoitu. (Pesonen 2013, 7.)

Nuorten sijoitustietämyksestä on ollut paljon keskustelua viimeisien vuosien aikana. Eri kyselyjen mukaan, noin puolella ovat asiat pääpiirtein hallussa, mutta toinen puolisko ei erota edes korkoa kengänkannasta. Tämä on hyvin huolestuttavaa, koska nykyaikaisella osamaksulla, kuten kiinteillä kuukausierillä, hankittujen tavaroiden tai palveluiden laskut voivat kasaantua hyvinkin nopeasti ja tuoda ikäviä yllätyksiä. Pahimmillaan pikavippikierre voi tuhota luottotiedot pitkäksi ajaksi, eikä moni nuori ymmärrä, että se voi hankaloittaa myöhemmin esimerkiksi vuokra-asuntojen hankkimista. Tällä hetkellä maksuhäiriöisten henkilöiden määrä on suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Suomessa maksuhäiriöisiä henkilöitä vuoden 2020 lopussa oli kaikkiaan 392 200, mikä on huolestuttavan suuri määrä. (Pesonen 2013, 9; Aulasmaa 2021.)

Sijoittamisen ja säästämisen ero on hyvin häilyvä. Erään määritelmän mukaan voidaan sanoa, että tavoitteellinen säästäminen on sijoittamista. Sijoittamisella tarkoitetaan kuitenkin usein rahoitusinstrumenttien ostoa, hallussapitoa ja myymistä. Tavoitteena on tehdä voittoa. Tavallisimpia kohteita ovat muun muassa

valtionlainat ja pörssinoteeratut osakkeet. Sijoituksen kohteena taas voivat olla esimerkiksi rahasto-osuudet, kiinteistöt ja raaka-aineet. Monelle myös kiinteistö-sijoittaminen on hyvin tuttua, ja puut humisevat metsäsijoittajille tuloja. Keskeisintä sijoittamisessa on yleensä kuitenkin tavoiteltava tuotto ja riskinotto. (Pesonen 2013, 10.)

Riskiä ei voi koskaan kokonaan karttaa, eikä niin kannata myöskään tehdä, sillä ilman riskiä ei ole myöskään tuottoa. Riskiä voi kuitenkin yrittää kontrolloida valitsemalla useita eri arvopapereita salkkuun ja hajauttamalla riittävästi. (Liimatainen & Lähteenmaa 2020, 34). Toisin sanoen, ei tule luottaa vain yhden sijoituskohteen varaan. Tätä käsitellään hieman lisää 2.3.3 luvussa.

2.2 Sijoittamisen motiivi

Jokainen on sijoittaja, vaikka sitä niin ei aina ajattele. Jo se, että säästää rahaa, ostaa talon tai lähtee matkoille, on sijoittamista. Myös kylpylämatka viiden tähden hotelliin tai oman ammattitaidon kehittäminen on sijoittamista. Se on itseensä sijoittamista, joka on Warren Buffetin mukaan myös paras tie menestykseen (Scwhwantes 2021). Miksi sitten sijoitamme tai säästämme? Siihen voi löytyä monia syitä. Halutaan esimerkiksi kasvattaa omaa varallisuutta ja saavuttaa sillä taloudellinen riippumattomuus. Sijoittamisen on todettu olevan yksi historiallisesti tuottavimmista tavoista siihen. (Gustafsson 2020).

Toinen syy voi olla oma tulevaisuuden turvaaminen. Halutaan esimerkiksi toteuttaa omia unelmia tai säästää eläkettä varten. Monelle saattaa myöhemmällä iällä tulla yllätyksenä, että eläke on vain noin puolet palkasta. Eläketurvakeskuksen teettämän tutkimuksen mukaan ainoastaan 47 prosenttia ihmisistä osaa ennen eläkeikää arvioida tulevan eläkkeensä määrän. (Kauko 2020.) Pieni eläke voi olla haastava, jos on tottunut tietynlaisiin elämäntapoihin. Sen vuoksi sijoittaminen olisi myös hyvä aloittaa varhain, jos haluaa ylläpitää tietynlaista elämäntyyliä. Sijoittaa voi myös ”pahan päivän varalle” ja siten voi varautua esimerkiksi yllättäen rikki menneen uuden pesukoneen hankintaan. Lisäksi säästäminen tuo

turvallisuuden tunnetta ja mielenrauhaa. Sijoittaa kannattaa myös korkoa korolle -ilmiön vuoksi.

2.3 Sijoittamisen perusteet

Moni nuorista voi pitää sijoittamista hyvin haastavana ja pelottavana. Perimmäisenä syynä siihen voi liittyä se, että tietoa on paljon tarjolla ja ilman kunnollista lähtötietoa voi olla haastava tietää, mistä kannattaisi lähteä liikkeelle. (Ahnger 2018.) Sijoittaminen voi tuntua haastavalta varsinkin sen vuoksi, että sijoitus- alalla esiintyy monenlaisia termistöä, eikä fiksuinkaan alan ammattilainen tiedä aina kaikkia. Jotta pääsee kuitenkin alkuun riittää hyvin, että tuntee sijoittamisen perusteet, joita on koottu tähän lukuun.

2.3.1 Rahan aika-arvo

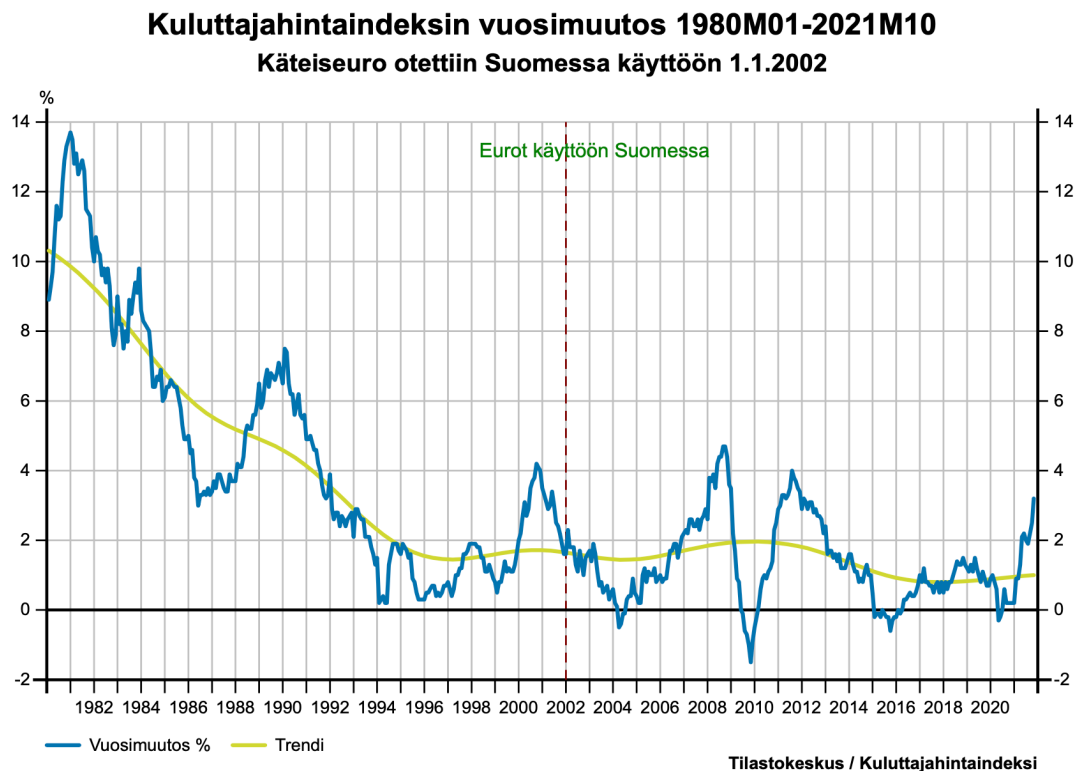
Rahan aika-arvolla viitataan siihen, että euro tänään on arvokkaampi kuin euro huomenna, eli rahan arvo on korkeampi tänään kuin saman rahan arvo tulevaisuudessa. Tänään saadun rahan voi käyttää säästämiseen tai kulutukseen, eikä siihen vaihtoehtoisesti liity riskiä. Sen voi esimerkiksi tallettaa ja saada sille tuottoa, mutta huomiseen liittyy aina epävarmuus. (Viita 2021.)

Esimerkiksi, jos hallussa olisi kaksi kahden euron kolikkoa, toisella ostetaan iso kuppi kahvia ja toinen tipahtaisi sohvan väliin. Vuoden päästä samainen kolikko löytyy ja päätetään iloksi lähteä kahville. Huomataankin, että samalla kahden euron kolikolla saakin enää pienen kupin kahvia. Rahan arvo on heikentynyt tässä ajassa, mikä johtuu inflaatiosta eli hintatason yleisestä noususta. (Viita 2021.)

2.3.2 Inflaatio

Inflaatiolla tarkoitetaan rahan ostovoiman heikkenemistä. Se näkyy yleisenä hintatason nousuna. Inflaatiota voidaan mitata erilaisilla indekseillä, kuten muun muassa kuluttajahintaindeksillä, joka kuvaa Suomessa asuvien kotitalouksien ostamien tavaroiden ja palveluiden hintakehitystä. Inflaation vastakohta on

deflaatio, joka tarkoittaa rahan arvon nousua. (Tilastokeskus 2019.) Kuviossa 2 voi seurata kuluttajahintojen vuosimuutosta.

Kuvio 2. Tilastokeskuksen kuluttajahintaindeksi (Tilastokeskus 2021).

Inflaatioon voi vaikuttaa monia tekijöitä, kuten se, paljonko uutta rahaa painetaan ja lasketaan liikkeelle, tai se, että kysyntä kasvaa tarjontaa nopeammin tai kustannukset nousevat, minkä seurauksena hinnat nousevat sen mukana. Inflaatioon ei ole kuitenkaan yksiselitteisiä, syitä ja sen arvioiminen on haastavaa ja vaikuttaa jokaisen elämään. Tilastokeskuksen mukaan inflaatio kasvoi vuonna 2021 lokakuussa 3,2 prosenttiin. Inflaation kasvuun vaikutti muun muassa omakotitalojen peruskorjauskustannusten nousu. Palveluiden ja tuotteiden hintojen nousun lisäksi inflaatio voi vaikuttaa asuntojen ja vuokrien hinnan nousuun, pitkäaikaisiin lainoihin, yritysten vientiin tai tuotiin sekä säästöihin. Kun säästöjen korko on pienempi kuin inflaatio, säästöjen reaaliarvo heikkenee. Tämä tarkoittaa sitä, vaikka säästötilille maksettaisiin korkoa, säästöjen

ostovoima heikkenee siitä huolimatta, koska hinnat nousevat enemmän kuin tilille maksettu korko. (Tilastokeskus 2021; Yli-Korhonen 2021.)

2.3.3 Tuotto ja riski

Kaikkeen sijoittamiseen liittyy aina kaksi piirrettä, tuotto ja riski, joiden sanotaan olevan saman kolikon kaksi eri puolta. Tuotto kertoo, kuinka hyvin sijoitus on onnistunut, ja sen laskeminen on yleensä yksinkertaista prosenttilaskua. Kuitenkin sijoituksen tuotoista puhuttaessa on hyvä ottaa samalla huomioon sijoituksen riski, koska sijoituspäätös on aina näiden kahden kompromissi. Riski on myös käsitteenä paljon monimutkaisempi, ja siihen voivat monet suhtautua eri tavoin. (Ylihärsilä 2017.)

Sijoituksen riskiä kuvataan usein volatiliteetilla. Sijoituksen volatiliteetti tarkoittaa sijoituksen tuoton keskihajontaa. Mitä suurempi on keskihajonta, sitä riskisempi on sijoituskohte. Sijoittaja on ainoastaan halukas investoimaan, jos odotettu tuotto kohteessa on tarpeeksi riittävä kompensoimaan riskiä. On kuitenkin pidettävä mielessä, että odotettu tuotto ei välttämättä toteudu, varsinkaan lyhyellä aikavälillä. Lisäksi riskiin kuuluu aina tietynlainen epävarmuus tulevaisuudessa saatavasta kassavirrasta. (Nikkinen ym. 2002, 28–29; Puttonen & Repo 2011, 202; Pörssisäätiö 2019.)

Riskeihin voi vaikuttaa moni eri tekijä. Vaikka riskiltä ei voi aina kokonaan suojautua, ne on kuitenkin hyvä tiedostaa, jotta niiltä osaa varautua. Keskeisempiä riskejä ovat esimerkiksi korko-, markkina-, inflaatio-, liike-, valuutta- ja maariski. Korkoriski viittaa korkotason muutoksesta johtuviin arvopaperin hinnan heilahteluihin. Muiden tekijöiden pysyessä samana korkojen nousu johtaa arvopapereiden hinnan laskuun ja korkojen lasku vastaavasti hintojen nousuun. Markkinariski on koko markkinoiden heilumisesta johtuvaa sijoituksien hinnan vaihtelua, joka vaikuttaa etenkin osakkeiden tuottoihin. Se on yrityksestä riippumaton tekijä, kuten luonnonilmiöt, sodat tai kuluttajakäyttäytyminen. Inflaatoriski on tekijä, joka vaikuttaa kaikkiin sijoituksiin. Se on myös ostovoimariski, eli euro tulevaisuudessa ei ole sama kuin euro nyt. Koska inflaatioon liittyy aina

epävarmuus, myös turvallisimmatkin sijoituskohteet sisältävät riskiä, vaikka nimellinen tuotto olisi täysin riskitön. Se on myös yhteydessä korkoriskiin, koska korkotaso usein nousee inflaation kiihtyessä. (Nikkinen ym. 2002, 29; Saario 2015, luku 6; Pörssisäätiö 2020, 14, 28.)

Liikeriski on tiettyyn toimialaan tai toimintaympäristöön kohdistuva riski. Valuutariski taas ilmenee sijoittaessa euroalueen ulkopuolelle, kun tuotot vaihtelevat valuuttakurssien muutoksesta johtuen ja on otettava tällöin huomioon, millä kurssilla voitot sekä pääomat vaihdetaan omaan valuuttaan. Maariskistä puhuttaessa on huomioitava maan poliittinen ja sen kautta taloudellinen vakaus sijoituspäätöstä tehtäessä. Suomen maariski on pienentynyt kansainvälisten sijoittajien näkökulmasta euroalueeseen liittymisen jälkeen. (Nikkinen ym. 2002, 30; Kinni ym. 2004, 5–7.)

2.3.4 Hajauttaminen

”Riski ja tuotto kulkevat käsi kädessä”, on fraasi, jota kuulee usein sijoittamisen yhteydessä. Tuotosta ei kuitenkaan tarvitse luopua samassa suhteessa riskin kanssa. Harry Markowitzin vuonna 1952 esittämän portfolioteorian mukaan sijoituksiin liittyvää riskiä voidaan pienentää hajauttamalla sijoitukset useaan kohteeseen. Nyrkkisääntönä on muistaa, ettei luota ainoastaan yhden sijoituksen varaan. (Kallunki ym. 2019, 29–30.)

Sijoitussalkun riski riippuu pitkälti salkussa olevien arvopapereiden määrästä ja arvopapereiden tuottojen välisistä yhteisvaihtelusta eli kovarianssista. Kovarianssikertoimella voidaan arvioida kahden muuttujan yhteisen vaihtelun voimakkuutta ja suuntaa. Arvoksi kovarianssikerroin voi saada positiiviseen tai negatiiviseen sekä myös nolla-arvon. Positiivisella kovarianssilla tarkoitetaan sitä, että arvopapereiden tuotot liikkuvat samaan suuntaan eli toisen muuttujan arvojen kasvaessa toisen arvo kasvaa myös. Vastaavasti kovarianssin ollessa negatiivinen osakkeiden tuotot liikkuvat eri suuntiin, eli toisen muuttujan arvojen kasvaessa toisen muuttujan arvot pienenee. Kovarianssin nolla-arvo puolestaan kertoo, että muuttujien välillä ei ole lineaarista riippuvuutta. Kun hajauttaminen on

tehty huolella, koko salkun arvo heiluu huomattavasti vähemmän, verrattain yksittäiseen osakkeeseen ja pienentää riskiä tuotto-odotuksen pysyessä samana. Hajauttamisen hyöty pohjautuu pitkälti siihen, että salkussa olevien arvopapereiden hinnat eivät kulje käsi kädessä. (Puttonen & Kivisaari 1998, 46–48; Keskilä-Kekkonen, 2021.)

Hajauttaa voi monella eri tavalla, mutta se ei kuitenkaan poista kokonaan salkun kaikkia riskiä. Sijoituskohteiden määrän noustessa riskin pienentyminen hidastuu nopeasti, mutta tiettyyn pisteeseen saavutettua hajauttaminen ei vähennä enää riskiä. Rahoitusteoriassa puhutaan epäsystemaattisesta riskistä ja systemaattisesta eli markkinariskistä. Epäsystemaattisella riskillä viitataan hajauttamisella poistettavaa riskiä, joka on yrityskohtaista ja syntyy yksittäisen arvopaperin tuottoon liittyvään epävarmuuteen. Systemaattiseen riskiin ei voida taas hajauttamalla suojautua. Se syntyy osakemarkkinoiden yleisestä heilahtelusta, joka vaikuttaa kaikkien arvopapereiden tuottoon osittain samalla tavalla. Tästä johtuen tuotot eivät liiku täysin eri suuntiin eli niiden vaihtelut eivät kumoa toisiaan täysin. (Kallunki ym. 2019, 35–36.)

Kansainvälisille markkinoille hajauttaminen on ollut jo pitkään kasvava trendi ja hyvä valinta alueelliseen hajauttamiseen. Silti moni sijoittaja suosii kotimaisia yrityksiä ja pörssiä, koska sen seuranta vaikuttaa helpolta ja turvalliselta. Suomi edustaa lopulta kooltaan vain pienen murto-osan koko maailman markkinasta. Keskittymällä vain kotimaisiin osaketarjontaan, rajaa se pois alueita, joilla on lupaava kasvuodotus kansainvälisillä markkinoilla, mutta vähäinen läsnäolo paikallisessa pörssissämme. Kansainvälisen hajauttamisen lisäksi, salkkua voi hajauttaa muun muassa yhtiö-, toimialakohtaisesti tai ajallisesti. Ajallisesta hajauttamisesta puhuttaessa, viitataan sijoitettavan varallisuuden sijoittamista useana eri ajankohtana. Sen tarkoituksena on minimoida riskiä, ettei sijoituksia tule ostettua liian korkealla summalla. (Manninen 2020; (Kallunki ym. 2019, 37–38.)

2.3.5 Korke ja korkeo korolle

Korke on rahan hinta eli rahalainan antajalle maksettava korvaus sen sijoitusajalta. Voidaan ottaa esimerkkinä 1 000 euroa vuoden päästä ei ole sama kuin 1 000 euroa tänään. Kymmenen prosenttien korkella diskontattuna 1 000 euron arvo tänään olisi 909 euroa. Tällöin olisi yhtä kannattavaa ottaa 909 euroa tänään tai 1 000 euroa vuoden päästä. Tuotoksi muodostuu kymmenen prosenttia vuotuista korkeo. Samaisella korkeolla voidaan odottaa pääoman kasvavan kaksinkertaiseksi noin seitsemässä vuodessa. Vastaavasti yhden prosenttien tuotolla kaksinkertaistumiseen meni noin 70 vuotta. Korolla on merkittävä vaikutus mitä tulee sijoittamiseen. Siinä on huomattava ero, haluaako tallettaa yhden prosenttien tuotolla pankkitilille vai kymmenellä prosentilla sijoituksiin. On kuitenkin hyvä muistaa, mitä suurempi on korkeo, sitä riskisempi sijoituskohte myös yleensä on. (Puttonen & Kivisaari 1998, 40–42.)

Korkeo korolle -ilmiö on Albert Einstein mukaan maailman kahdeksas ihme. Joka sitä ymmärtää, tienaa sen; joka ei ymmärrä, maksaa sitä. Korkeo korolle puhuttaessa viitataan, kun sijoitetun tuotto kasvaa korkeo alkuperäisen pääoman lisäksi. Tämä ilmeni myös edellisessä esimerkissä, jossa pääoma kaksinkertaistui seitsemässä vuodessa kymmenen prosenttien korkeolla. Toisin sanoen korkeo korolle tarkoittaa, että säästetyn pääoman lisäksi sille kertyneet korot kasvavat myös korkeo. Aika on ratkaiseva tekijä, tätä ilmiötä hyödyntäessä. Pitkän aikavälin lisäksi säännöllinen kuukausisäästäminen tuo sekä oman kasvun pääomaan että ajallisen hajautuksen, kunhan säästäminen tehdään säännöllisesti. Näin voidaan välttää talouden ja pörssikurssien suurimmilta heilahteluilta, mutta toisaalta saada vähän hyötyä isoilta kurssi nousuilta. (Joutsen 2021.)

2.3.6 Velkavipu

Velkavipu tarkoittaa vieraan pääoman eli velan käyttöä saadakseen suuremman tuoton yrityksen tai sijoituksen rahoittamiseksi. Vipuvaikutuksen ajatuksena on se, että lainaraha pyritään sijoittamaan niin, että se tuottaisi enemmän kuin mitä se maksaa. Tällöin velan ottaminen olisi fiksu. Viime kädessä jokainen velan

otto perustuu velkavipuajatukseen. Velkaa ottamalla pyritään laajentamaan rahoituksellisia resursseja oman pääoman ulkopuolelle. Edellytyksenä kuitenkin, että luotonotto tuottaisi vähintään mitä velasta aiheutuu kustannuksia. (Salmi 2021, 123.)

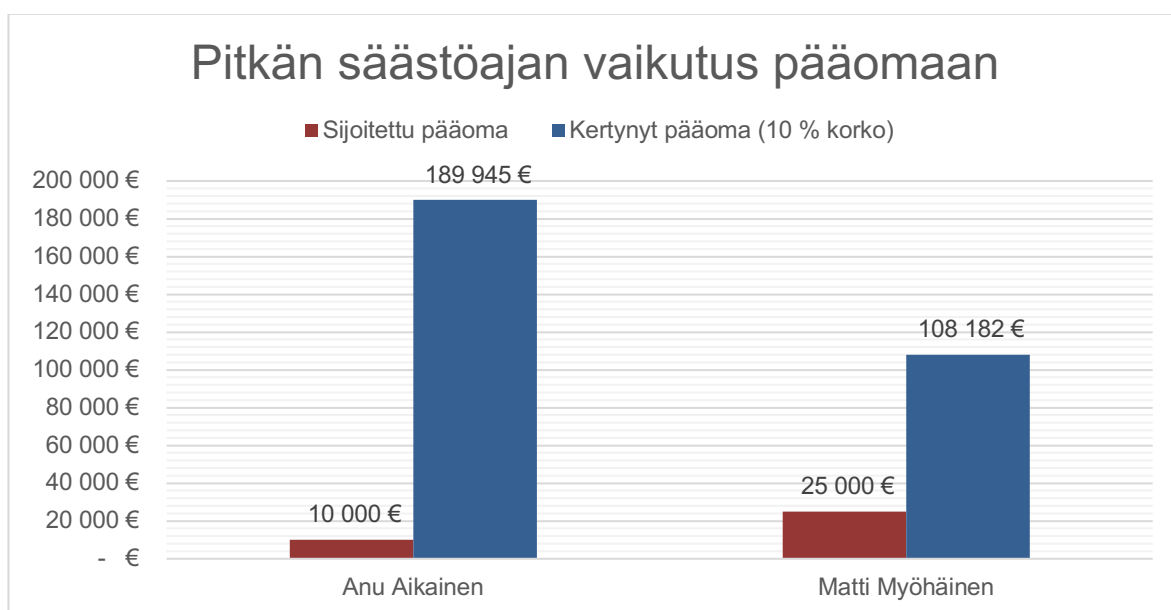
Velkavivun käyttö edellyttää yleensä omarahoitusosuuden, johon velalla hankittu pääoman arvonmuutokset vastaavat. Toisin sanoen vakuuksien arvon, mahdollisen omarahoituksen ja markkina-arvon perusteella pystytään laatimaan lainoitusarvon. Rahoittaja käytännössä arvioi itse, kuinka paljon voidaan velkaa myöntää vakuuksia vastaan. Velkavivun käyttöä nähdään usein hyödyntävän esimerkiksi asuntosijoittamisessa, koska vakuusarvo asunnoissa on tavallisesti korkea. Vaikka velkaa ottamalla voi helposti lisätä alkuperäisen sijoituksen tuottoa, on hyvä muistaa, että velkavipu voi toimia myös toiseen suuntaan ja nakerata omaa pääomaa, jos sijoituskohteella menee huonosti. Loppupeleissä velkaa kannattaa ottaa silloin, kun on varma siitä, että kykenee sijoitustoiminnalla kattamaan velkarahasta aiheutuneet kustannukset. Lisäksi sijoittajilta vaaditaan kylmäpäisyyttä sietää koviakin kurssilaskuja, varsinkin jos velkarahaa on enemmän omaan pääomaan nähden. (Pankkiasiat; Puttonen & Kivisaari 1998, 57–59.)

2.4 Pitkän aikavälin sijoittaminen

Aika on sijoittajan paras ystävä, sen takia säästäminen kannattaa aloittaa heti. Pesosen mukaan säästäminen ja sijoittaminen kannattaa aloittaa ennemmin eilen kuin huomenna, mutta tänäänkin on hyvä. Verrattain taas lyhyen aikavälin sijoittamisessa, pääomien säilyttäminen on olennaisempaa kuin maksimaalinen tuotto. Ohjenuorana on hyvä pitää mielessä: Mitä pidempi on sijoitusaika, sen enemmän sijoitukset usein tuottavat. Pitkä aikahorisontti tasoittaa markkinoiden liikkeitä, varsinkin osakemarkkinoiden heilahteluja. Lisäksi muutaman prosentin vuotuinen tuottoero voi tehdä suuren euromääräisen eron pitkällä tähtäimellä.

Pitkäjänteisyys palkitaan lopussa varsinkin sellaiselle sijoittajalle, joka on valinnut sijoituskohteensa harkiten. (Pesonen 2013, 19–20.)

Säästäminen kannattaa yleensä aloittaa niin pian kuin mahdollista, koska säästöajalla on hyvin merkittävä rooli pääoman kasvaessa korkoa korolle. Voidaan ottaa esimerkiksi Anu Aikainen ja Matti Myöhänen, joka suunnittelee jäävänsä eläkkeelle 35 vuoden kuluttua. Molemmilla on mahdollisuus tehdä 10 prosentin vuosituotolla sijoituksia. Anu Aikainen päättää aloittaa säästämisen heti ja sijoittaa 1 000 € joka vuosi kymmenen vuoden ajan. Tämän jälkeen hän lopettaa ja on kerennyt pistämään säästöön kaikkiaan 10 000 €. Matti Myöhänen ei ehdi aloittaa säästämistä heti vaan aloittaa vasta kymmenen vuoden kuluttua, jolloin hän säästää 1 000 € vuodessa 25 vuoden ajan. Matin jäädessä eläkkeelle hän on tehnyt sijoituksia 25 000 € edestä. (Puttonen & Kivisaari 1998, 42–43.) Pitkän säästöajan vaikutusta havainnollistaa kuvio 3.

Kuvio 3. Pitkän säästöajan vaikutus pääomaan (Puttonen & Kivisaari 1998, 43).

Molempien säästöjen kasvaessa kymmenen prosentin korkoa Anulle oli kertynyt 35 vuoden jälkeen säästöjä 189 945 euroa ja Matille ainoastaan 108 182 euroa. Siitä huolimatta vaikka Matti oli sijoittanut pääomaa kaikkiaan 25 000 euroa 25 vuoden ajan ja Anu vain 10 000 euroa kymmenen vuoden ajan, Anulla oli

kertynyt säästöjä 81 763 euroa enemmän kuin Matilla. Tämä johtuu siitä, että Anu oli ymmärtänyt aloittaa säästämisen jo varhain.

Pitkällä tähtäimellä osakemarkkinat ovat kannattavia, koska osakekurssit ovat historiallisesti aina nousseet kurssiheilahtelusta huolimatta. Lyhyemmällä aikavälillä taas sijoittamisen kannattavuus on hyvinkin pitkälti sidonnaista sijoittajan omasta tuurista ja osaamisesta. Markkinoilla tapahtuu jatkuvasti muutoksia, joiden ennustamista on melkein mahdotonta tietää etukäteen. Myöhemmin voi löytyä hyvinkin järkeen käyviä selityksiä, miksi sen hetkinen kurssilasku olisi pitänyt olla havaittavissa jo aikaisemmin. Kun markkinat toimivat tehokkaasti, kaikki yrityksen sen hetkinen oleellinen uusi informaatio heijastuu osakkeiden arvoon. (Puttonen & Kivisaari 1998, 43.)

2.5 Aikaisempia tutkimuksia nuorten sijoittamisesta

Nuorien suhteesta sijoittamiseen ei olla tutkittu paljoa Suomessa, mutta niitä löytyi jonkin verran muiden opinnäytetöiden lisäksi esimerkiksi pankkien tekemien kyselyiden pohjalta. Tässä luvussa käydään läpi muutamia pankkien teettömiä tutkimuksia, saadakseen kattavamman kokonaiskuvan nuorten sijoittamisesta. Voidaan myöhemmin tarkastella näitä tuloksia ja vertailla omiin tuloksiin.

Nordea teki vuonna 2019 kyselytutkimuksen nuorten sijoittamisesta, johon nuoret on rajattu 18–25-vuotiaisiin. Tutkimuksen mukaan nuoret suomalaiset sijoittavat yhtä aktiivisesti kuin vanhemmat ikäluokat, mutta sen sijaan säästäminen on taas vähäisempää. Yleisin syy sijoittamiseen osoittautui nuorilla olevan varautumista pahan päivän varalle ja yli puolet tavoitteli taloudellista riippumattomuutta. Voidaan myös todeta, että sijoittaminen on periytyvää, koska vastanneiden kesken sijoittaminen oli huomattavasti yleisempää henkilöillä, joiden vanhemmat olivat sijoittaneet. Sijoittaminen on monella alkanut lisäksi paljon todennäköisemmin nuorena, jos omat vanhemmat ovat sijoittaneet. (Nordea 2019.)

Rahasta rohkaisevasti puhuminen on yleistynyt Suomessa huomattavasti. Nuorista 41 prosenttia vastasi, että heidän lapsuudessaan on puhuttu rohkaisevaan sävyyn rahasta verrattain vanhemmasta ikäluokasta, joista oli vain 25

prosenttia. Positiivisesti rahasta puhuminen lapsuudessa on tärkeää, koska sillä on usein hyvinkin merkittävä vaikutus myöhemmällä iällä. (Kärkkäinen 2019.)

Nuorten kiinnostus säästämisestä ja sijoittamisesta on kasvanut entistä enemmän Säästöpankin teettämän säästämisbarometrin mukaan. Kiinnostus vaurastua näkyy muun muassa siinä, että 39 prosenttia vastanneista kertoi lisäävänsä, aloittavansa sijoittamisen tai säästämisen seuraavan vuoden aikana. Halu vaurastua näkyi myös säästöön tai sijoittamiseen menneen summan kasvussa. (Säästöpankkiliitto 2019.)

Tämä kertoo, että nuoret ovat entistä tietoisempia taloudenhallinnan tärkeydestä ja heillä on avoimempi suhtautuminen rahaan. Siitä huolimatta kyselyyn vastanneet kertoivat kokevansa, että heidän tietoisuutensa taloudesta ovat vähäiset. Varsinkin kun omia kulutustottumuksia on entistä haastavampaa seurata ja rahan arvo hämärtynyt. Tämä on osana syynä myös kulutusluottojen ja pikavippien käyttöön. (Säästöpankkiliitto 2020.)

Osuuspankki kertoo tutkimuksessaan, että sukupuolten välinen ero sijoittamiseen on vähenemässä. Jopa noin 40 prosenttia heidän verkkopalveluiden sijoitustoksia tehneistä ovat naisia. Ero vanhempaan sukupolviin näkyy erityisesti siinä, kun nuoret ovat entistä aktiivisempia ja itsenäisempiä sijoittamisen sekä tiedonhaun suhteen. Tietoa haetaan muun muassa verkossa julkaistujen materiaalien lisäksi lukemalla tai käymällä erilaisia sijoitustilaisuuksia tai kursseja. Vanhemmat sijoittajat verrattain turvautuvat usein taas pankin apuun. (Lehtonen 2020.)

2.6 Sijoitusinformaatio

Arvopaperimarkkinoilla toiminta perustuu pitkälti informaation välittämiseen, hankkimiseen ja hyödyntämiseen. Markkinat toimivat tehokkaammin, kun sijoittajat ottavat päätöksenteossa olemassa olevan informaation huomioon. Informaation saatavuutta markkinoilla sääntelee arvopaperimarkkinalaki (AML). Sen tavoitteena on turvata sijoittajien tiedonsaantia, jotta kaikilla olisi käytettävissään riittävästi tietoa sijoituspäätöksen tekemiseen. Säännöllisellä

tiedonantovelvollisuudella viitataan liikkeeseenlaskijan taloudellisesta asemastaan ja tuloksestaan säännöllisesti julkistamia tietoja. Hypoteesin mukaan tehokkaissa markkinoissa arvopapereiden hinnoissa on huomioitu kaikki yleisesti saatavilla oleva informaatio. Näin ei kuitenkaan aina ole, koska eri tahoilla voi olla informaation suhteet omat intressinsä ja toisinaan näihin intressiin voi kuulua informaation kätkeminen. (Pörssisäätiö 2016, 35, 39; Finanssivalvonta 2021.)

Tiedonantovelvollisuus koskee koko arvopaperimarkkinoiden toimijoita, jolloin yhtiö ei voi kohdentaa tietoa vain entisille osakkeenomistajille. Sen sijaan sijoituspalvelun tarjoajan ja sijoittajan välinen suhde on sopimusperusteinen, jolla on merkittävä vaikutus informaatiovelvollisuuden luonteeseen. Tällöin sijoittaja ei ole vain yksi muiden joukossa, vaan hänen tilanteensa on huomioitava informaatiovelvoitteiden täyttämässä. Seuraavassa kuviossa 4 on esitetty sijoittajan informaatioympäristön eri toimijat. (Valtionvarainministeriö; Salo 2016, 40.)

Kuvio 4. Informaatioympäristö (Salo 2016, 40).

Sijoittajien ja yhtiöiden välille muodostuu keskeinen linkki sijoituspalvelun tarjoajien avulla. Mikäli sijoittaja haluaa hankkia yrityksen liikkeeseen laskemia rahoitusvälineitä, hänen on tehtävä sopimus sijoituspalvelun tarjoajan kanssa. Sijoittajien joukkoon kuuluvat niin yksityissijoittaja, kuin ammattisijoittajia. Tiedonantovelvollisuuden laatuun vaikuttavat merkittävästi sijoittajien eri asemat. Jos kyseessä on yksityissijoittaja, on sijoituspalvelun tarjoajan tiedonantovelvollisuus selkeästi vahvempi. Muiden toimijoiden kohdennetusta informaatiosta ei tehdä yleensä samanlaista erottelua yksityissijoittajien ja ammattisijoittajien välillä. Ensisijaisesti yrityksen tiedonantovelvollisuus on laadittu sellaiseksi, joka palvelee sijoittajia, jolla on valmiiksi tietämystä taloudesta. Tästä johtuen yrityksen tuottama informaatio, joka on suurimmaksi osaksi asiantuntijaraportointia, ei aina tue yksityissijoittajia päätöksenteossa. (Pörssisäätiö 2016, 5; Salo 2016, 40–41.)

Analyttikot taas tutkivat sekä analysoivat yhtiöiden julkaisemaa tietoa ja luo siitä sijoittajan päätöksentekoa helpottavia tutkimuksia. Sijoituspalveluntarjoajat voivat halutessaan esimerkiksi tarjota asiakkailleen näitä samoja sijoitustutkimuksia. Yksityiset analyysitoimistot voivat myös myydä sijoitustutkimuksia välittäjille tai sijoittajille. Voidaan sanoa, että sijoittajien päätöksentekoon käytetty informaatio on kulkeutunut niin sanotusti informaatio-suodattimen läpi. Samoin sosiaalisesta mediasta on ollut pitkään sijoittajan tärkeä osa tiedonhakulähdettä. Valtaosa sijoittajista saa tarvitsemansa informaation uutisoinnista median kautta tai lehdistä ja televisiosta. Tärkeiksi informaatiokanaviksi on todettu olevan myös omaisuudenhoitajat, sijoitusasiantuntijat, meklarit, analyttikot sekä Pörssisäätiöt ja Osakesäästäjien järjestämät tilaisuudet. Lisäksi yleisempiä sijoittajan informaatiolähteitä lukeutuu sijoitusblogit, erilaiset keskustelupalstat ja podcastit. (Kariola ym, 2004, 34; Kyntäjä 2019 43–44.)

Informaatioympäristö sisältää hyvin monia erilaisia toimijoita ja lähteitä, josta sijoittaja voi hakea tarvitsemansa tietoa ja sen pohjalta tehdä sijoituspäätöksensä. Nykyään sijoitusmaailma on niin suuri, että sitä voi seurata, vaikka kellon ympäri halutessaan ja tietoa löytyy hyvin vaivattomasti verkon välityksellä päivittäisistä uutisvirrasta tai keskustelupalstoilta. Kuitenkin oleellisen tiedon

löytäminen voi tuntua välillä hyvin haastavalta ja viedä paljon aikaa sekä vaivaa. Varsinkin kun tietoa on tarjolla rajattomasti, että hyödyllistä, myös puutteellista sekä yksipuolista informaatiota. Tämä voi tällöin luoda aloittelevalle nuorelle sijoittajalle isonkin kynnyksen aloittaa sijoittaminen.

3 Sijoituskohteita

Tässä luvussa esitellään erilaisia sijoituskohteita, jotka ovat oleellisia pitkän aikavälin sijoittamista varten. Lisäksi tarkastellaan hyötyjä ja riskejä, mitä kukin sijoituskohte sisältää. Pankkitalletus on liitetty tähän mukaan vertailun kohteeksi, että sen tehottomuus tulee esiin muihin kohteisiin nähden.

3.1 Pankkitalletus

Pankkitalletus on ollut hyvin pitkään suomalaisten suosima sijoittamisen muoto. Kun on kyse sijoittamisesta, pankkitalletus ei ole mikään paras sijoittamisen kohde. Tilille maksettava korko vaihtelee ja useimmissa pankeissa korkoa ei ole juuri laisinkaan. Suomalaisista jopa noin 70 % sijoittaa varansa säästötilille tai muihin määräaikaistalletuksiin, mikä on huomattavan suuri määrä. Kokonaisuudessaan pankkitalletuksia on taas noin 80 miljardia euroa, jolloin voisi todeta, että suomalaiset ovat tilisäästäjiä. (Alexandria 2017.)

Tavanomaisimpia talletustilejä ovat käyttötili, säästötili ja määräaikaistalletustili. Käyttötili on päivittäisten raha-asioiden hoitoon, jonne voi tallettaa, nostaa ja siirtää rahaa tai maksaa pankkikortilla. Säästötili taas on pänvastainen, ja se on tarkoitettu järjestelmälliseen säästämiseen, johon liittyy ostopaikoja ajan tai määrän mukaan. Lisäksi ylimääräisistä nostoista voidaan periä lisäkuluja. Määräaikaistalletustili on nimensä mukainen ja siihen tehtyjä talletuksia ei yleensä voi nostaa ennen sovittua eräpäivää. Sopimusehtojen purkaminen on kuitenkin jossain pankeissa mahdollista, mutta tällöin pankki voi maksaa pienempää korkoa tai jättää koron maksamatta kokonaan. (Vertaa ensin 2018.)

Pankkitalletuksiin kuuluu talletussuoja, joka turvaa tallettajan tilillä olemassa olevia varoja, mikäli kyseinen pankki ajautuu pysyvästi maksukyvyttömään tilaan. Talletussuosuoja on enintään 100 000 euroon asti yhtä pankkia ja asiakasta kohden. Suomessa talletussuojaa vastaa Rahoitusvakuusvirasto. (Rahoitusvakuusvirasto 2021.) Vaikka pankkitalletukset ovatkin riskittömämpi tapa hallita riskiä on hyvä muistaa, että se harvemmin tuottaa myöskään mitään voittoa. Varsinkin kun inflaatio syö jatkuvasti rahan arvoa ja pian huomaa, ettei samalla rahamäärällä saa enää saman verran tuotteita tai palveluita.

3.2 Osakesijoitus

Osakkeet ovat yksi tunnetuimmista sijoittamisen muodoista ja parhaimpia sijoituskohteita pitkän tähtäimen sijoittamista ajatellen. Osakkeella tarkoitetaan osuutta yhtiöstä. Sijoittajan ostaessa pörssiyhtiön osakkeita, tulee hänestä tällöin yrityksen omistaja. Tämä tarkoittaa myös sitä, että osakkeenomistajalla on tällöin oikeus yhtiön voittoihin, joita maksetaan osinkoina. Kun yrityksellä menee hyvin, menee omistajillakin hyvin ja he saavat osan yrityksen voitoista osinkoina. Kolikolla on tietysti aina toinen käänttöpuoli. Jos yrityksellä menee taas huonosti, omistajat voivat hävitä rahaa osakekurssin laskun takia, jolloin maksetaan pienempi osinko tai ei makseta osinkoa laisinkaan. Pahimmillaan konkurssitilanteessa voi menettää kaiken. (Putonen & Kivisaari 1998, 60–61.)

Osakesijoittamiseen sisältyy paljon riskejä. Markkinariskillä viitataan yleisen markkinatilanteen vaikutusta yksittäisen osakkeeseen ja siitä voi välttyä vain olemalla pois osakemarkkinoilta. Se voi olla kannattavaa laskumarkkinoiden aikaa, mutta jos markkinoilta on liian kauan pois, voi nousu jäädä näkemättä. Markkinakäänteitä on melkein mahdotonta ennustaa ja sen ymmärtää usein vasta jälkikäteen. Yritysriskillä tarkoitetaan tiettyyn yritykseen kohdistuvaa riskiä, joista pahin on konkurssiriski. Konkurssin sattuessa osakkeenomistajat ovat viimeisenä jonossa, jos jaettavasta konkurssipesästä on mitään jäljellä. (Pesonen 2013, 90–92.)

Sijoittaessaan euroalueen ulkopuolelle on hyvä ottaa huomioon valuuttariski. Valuutan heikentyessä sijoituksen arvo laskee, mutta vahvistuessa osakkeen arvo taas nousee. Toisaalta valuutan vahvistuminen voi olla negatiivinen vaikutus vientiyriytysten vientimahdollisuuksiin. Maariskeihin kuuluu taas muun muassa luonnonmullistuksien jälkiseuraukset, kuten maanjäristykset tai tornadot. Sijoittajien olisi myös tärkeää seurata sijoituskohteiden poliittisia ja taloudellisia olosuhteita, koska sijoittaminen on loppuun hyvin kansainvälistä toimintaa, jolloin poliittinen riski astuu varmasti esiin. (Pesonen 2013, 92–93.)

Kaikista sijoittamiseen liittyvistä riskeistä huolimatta, on monia syitä miksi osakkeisiin kannattaa sijoittaa. Ensinnäkin se on hyvin mielenkiintoista seurata oman salkun kehitystä ja toiseksi jo pienellä summalla pääsee helposti alkuun. Lisäksi pitkällä aikavälillä osakesijoittaminen on todistetusti päihittänyt muut sijoitusmuodot ja saanut korvauksen kantamastaan riskistä. Osakkeiden hinnat vaihtelevat eri tavalla kuin muut sijoituskohteet. Oikein hajautettuna erityyppisiin kohteisiin, saadaan riskiä minimoitua helposti eikä koko pääomaa menetetä yhden toimialan tehdessä tappiota. Osakkeet ovat myös hyvin helppo muuttaa rahaksi. Osakemarkkinat ovat nykyään hyvin kehittyneet, joten osakkeiden osto ja myynti voi tapahtua helposti, vaikka kotisohvilta verkkopankin kautta. Vaikka joidenkin sijoituskohteiden arvonnousu on pitkälti riippuvainen korkojen laskuista, ei sen kehitys perustu pelkästään korkokehityksestä, vaan myös yrityksen tulonäkymästä ja toiminnasta. Joten osakkeet voivat hyvinkin tehdä voittoa, vaikka korot nousisivatkin. (Puttonen & Kivisaari 1998, 62–63.)

Osakesijoittamista voidaan harjoittaa avaamalla muun muassa arvo-osuustilin tai osakesäästötilin. Arvo-osuustili eli osakesalkku on sähköisten arvopapereiden hallinnointitili, jossa säilytetään esimerkiksi osakkeita, rahastoja, joukkovelkakirjalainoja tai indeksiosuuksia. Tilille ei ole mitään rajoituksia siirrettävien rahavarojen suhteen ja myyntivoitoista sekä osingoista maksetaan vuosittain veroja ja myyntitappiot ovat vähennyskelpoisia. (Saario 2016, luku 2.)

Osakesäästötili on taas vuoden 2020 alussa otettu käyttöön uusi sijoittamisenmuoto, jonka sisällä voi ostaa ja myydä ainoastaan pörssiosakkeita. Kerralla

jokaisella voi olla vain yksi osakesäästötili. Tämä on tärkeä huomata, sillä jos tilejä on useampi, verottaja perii jokaisesta tilistä 10 euron verokorotuksen päivää kohti. Lisäksi tilille on mahdollista siirtää enintään 50 000 euroa, mutta tilillä olevien osakkeiden ja osinkojen arvo saa nousta tämän rajan yli. Etuna osakesäästötilissä on se, että tuotosta maksetaan vero vasta siinä kohtaa, kun varoja nostetaan pois tililtä. (Helminen 2021; Vero 2021.) Toisin sanoen osakesäästötilissä voi niin sanotusti ostaa ja myydä osakkeita ilman mitään vero-seuraamuksia.

3.3 Sijoitusrahastot

Sijoituskohteena rahastot ovat erinomaisia varsinkin piensijoittajille, koska jo pikku summalla pääsee osalliseksi ammattilaisten osaamisesta. Rahastoihin sijoittaminen on hyvin vaivatonta, sillä rahastosta huolehtii salkunhoitaja, joka hoitaa ja hallinnoi sijoittamista. Tällöin sijoittajan ei tarvitse seurata markkinoita. Yhtenä etuna rahastoissa on riskin hajautus, jossa varat sijoitetaan moniin eri kohteisiin. (Pörssisäätiö 2015, 6; DanskeBank 2020.)

Sijoitusrahaston sijoitukset voivat koostua osakkeista, korkoinstrumenteista tai muista arvopapereista koostuvasta rahastosta. Tästä kokonaisuudesta muodostuu salkku, jonka omistavat siihen sijoittaneet yksityishenkilöt, yritykset, säätiöt tai muut yhteisöt. Tarkoituksena on kerätä säästäjien varat yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri arvopapereihin, joista muodostuu rahasto. Rahasto jakaantuu samankokoisiin osuuksiin, joista sijoittaja saa yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. Sijoittaja ei itse tee sijoituspäätöksiä, vaan siitä vastaa ja sitä hallinnoi rahoitusyhtiö. Kun tuloksia halutaan systemaattisesti pitkällä aikavälillä, sijoitusrahastot ovat hyvä vaihtoehto sijoittajalle. (Puttonen & Repo 2011, 30,38.)

Lain mukaan rahaston varoja ei saa sijoittaa yhteen kohteeseen enempää kuin kymmenen prosenttia (Sijoitusrahastolaki 2019, 16 luku 1 §). Tällöin yhden arvopaperin romahdus ei horjuta koko rahaston arvoa. Rahaston likvidiys eli rahaston helposti rahaksi muutettavuus onnistuu vaivatta jokaisena

pankkipäivänä, koska se ei ole sidottu määräaikaan. Rahaston etuihin kuuluu myös verottomuus eli veroa maksetaan ainoastaan, kun rahasto lunastetaan tai tuotto-osuus maksetaan. (Pörssisäätiö 2020, 38,43.)

Vaikka rahastosijoittaminen on vaivatonta, kuuluu siihen kustannuksia, jotka on hyvä tiedostaa, kuten rahastoyhtiön erilliset palvelumaksut, joita verrattain ei ole taas osakesijoittamisessa. Näitä maksuja, joita rahayhtiöt veloittavat ovat muun muassa merkintä-, lunastus-, hallinnointi- ja säilytysyhteisönpalkkiota. Merkintäpalkkio veloitetaan rahasto-osuuden oston yhteydessä ja ennen osuuden arvon laskemista vähennetään rahastopääomasta hallinnointi- ja säilytyspalkkio. Hoitopalkkio peritään riippumatta siitä, tuottiko rahasto voittoa vai oliko se tappiollinen. Kustannuksien lisäksi rahastosijoittamiseen liittyy erilaisia ongelmia, kuten esimerkiksi tietämättömyys siitä mihin varsinaiset varat on sijoitettu, koska yhdistelmärahastossa varojen allokointi riippuu täysin salkunhoitajan näkemyksistä. (Puttonen & Repo 2011, 37.)

Rahasto-osuudet voidaan jaotella sijoittajan tarpeen mukaan tuotto- ja kasvurahastoihin, tai ne voivat olla myös yhdistelmä molempia. Tuottorahastot jakavat voitto-osuuden vuosittain ja se on pääomaveron alaista tuloa yksityishenkilöille. Kasvurahasto sen sijaan ei jaa voitto-osuutta, vaan sen kokonaistuotto koostuu lunastus- ja hankinta-arvon erotuksena. Sijoitusrahastoja on joka lähtöön ja ne voidaan jakaa myös muun muassa sijoitustyylin mukaan korko-, osake-, yhdistelmä, ja erikoissijoitusrahastoihin. (Puttonen & Repo 2011, 32.)

Korkorahastot voidaan jakaa lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin, kuten valtion, pankkien tai yritysten liikkeeseen laskemiin korkoinstrumentteihin. Laina-aika näissä on alle vuoden ja tavoitteena on ylittää kolmen kuukauden EURIBOR-koron tuotto pitkällä tähtäimellä. Pitkän koron rahastot taas sijoittavat varansa pitkäaikaisiin lainoihin, kuten esimerkiksi yritysten, valtioiden ja julkisyhteisön liikkeeseen laskemiin joukkovelkakirjoihin. Laina-aika näissä on yli vuoden. Keskipitkän koron rahastot sijoittavat lyhyen sekä pitkän koron rahastoihin. (Puttonen & Repo 2011, 37,65; Kallunki ym. 2019, 120.)

Osakerahastot sijoittavat pääsääntöisesti varansa osakkeisiin ja ne voidaan jakaa monella eri tavalla esimerkiksi sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnin, yhtiöiden toimialan tai yhtiön koon perusteella. Sen tuottotavoite on sijoituskohteiden mukaisesti kuten tietyn alueen osake- tai toimialaindeksi. Salkkujen suojaamiseen voidaan käyttää johdannaisia eli optioita tai termiinejä. Kaikilla rahastoilla ei kuitenkaan välttämättä ole vertailuindeksiä tai käytä johdannaisia, mutta nämä selviävät yleensä rahastoesitteessä ja säännöissä. (Puttonen & Repo 2011, 66–69.)

Yhdistelmärahastot sen sijaan koostuu usein osake- ja korkosijoituksista. Se on hyvä vaihtoehto, jos haluaa hajauttaa sijoituksensa eri omaisuusluokkiin ja tavoittelee talletusta tai korkotasoa korkeampaa tuottoa. Yhdistelmärahasto antaa helpon tavan hajauttaa maantieteellisesti ja omaisuusluokittain. Sijoituksia voidaan painottaa eri omaisuusluokkiin vallitsevan markkinatilanteen mukaan. Tuottotavoite määräytyy yleensä prosenttiosuuksina sijoituspolitiikkaan sopivista korko- ja osakeindekseistä. Huonoja puolia yhdistelmärahastoissa on niiden suhteellisen korkeat juoksevat kulut. (Viitala 2021.)

Erikoissijoitusrahaston toimintaa säädellään sijoitusrahastolaissa. Muihin rahastoihin verraten, se voi sijoittaa vain muutamiin eri kohteisiin, kun taas muissa tavallisissa sijoitusrahastoissa tulisi olla vähintään 16 eri kohdetta. Erikoissijoitusrahastolla ei ole välttämättä ollenkaan prosenttirajoja, joita yksittäiset sijoitukset eivät saa ylittää rahaston koko varojen määrästä. Riskien hajautusten koskevat määräykset selviävät sen säännöistä. (Puttonen & Repo 2011, 70; Säästöpankki.)

3.4 Asuntosijoittaminen

Asuntosijoittaminen on erinomainen ja vakaa pitkäaikaisen sijoittamisen muoto, jota ei aina tule ajatelleeksi. Sen suosio on kasvanut huimaa vauhtia viimeisien vuosien aikana. Suomen Pankin tuoreiden tilastojen mukaan syyskuussa 2021 uusia asuntolainoja nostettiin kahden miljardin euron edestä. Määrä on jopa kuusi prosenttia enemmän, verrattain edelliseen vuoteen. Asuntolainan

nostoista yhdeksän prosentin oli sijoitusasuntojen osuus ja loput omistusasuntojen. Maailmanlaajuisesta pandemiasta huolimatta asuntolainoista koskevat ongelmat ovat pysyneet pienenä, vaikka hoitamattomien asuntolainojen määrä on kasvanut 2020 vuoden jälkeen ja arvonalentumisissa sekä luottotappioissa on ollut pienimuotoista kasvua. (Bhose 2021.)

Lainojen korkojen ollessa edelleen alhaiset, on kannattavaa aloittaa asuntosijoittaminen. Se antaa mahdollisuuden saada tasaisen kasvavaa kassavirtaa, jos asunto vuokrataan eteenpäin. Kohtuullisen tasainen hintakehitys tekee asuntosijoittamisesta vakaamman sijoituskohteen, muihin sijoituksiin nähden. Näistä johtuen pankit myöntävät helpommin lainaa eli velkavipua asunnolle. Vakuusarvo liikkuu yleensä 70–80 prosentissa. Koska lainaa myönnetään melko helposti, on sijoittajalla mahdollisuus ostaa useampi asunto, jolloin ei tarvitse jäädä riippuvaiseksi vain yhden vuokralaisen kuukausittaiseen kassavirtaan. (Orava & Turunen 2016, luku 1.)

Asuntosijoittamiseen liittyy myös vaiva ja se vaatii enemmän pääomaa muihin sijoituksiin nähden, joka kartoittaa osan sijoittajista pois. Tämä kannattaa kuitenkin kääntää positiiviseksi eduksi, koska jos se olisi helppoa ja vaivatonta niin sitä tekisi moni muukin. Kaikilla ei ole riittävästä ajasta, kykyä, kiinnostusta, rahaa ja vakuutta aloittaa asuntosijoittamista. Jos itsellä riittää, niin silloin on hyvä mahdollisuus ryhtyä vuokran antajaksi ja kartuttaa varallisuutta entistä enemmän. Asuntosijoittaminen on myös mielenkiintoista harrastuksena ja tuo uutta aspektia elämään. Lisäksi jokainen tarvitsee aina kodin, mutta kaikilla ei ole mahdollisuutta tai halua omaa kotia ostaa. Tästä johtuen hyviä vuokranantajia tarvitaan aina. (Orava & Turunen 2016, luku 1; Sijoitusasunnot 2021.)

Kuten kaikki sijoitukset, myös asuntosijoittamiseen liittyy omia riskejään. Asunnon arvo voi esimerkiksi kääntyä laskuun vallitsevan taloustilanteen tai paikkakunnalla tapahtuvien muutoksien takia, jolloin yleinen hintataso tipahtaa tai lainan korot nousevat. Välillä voi myös jäädä asunto vuokraamatta kokonaan, syystä tai toisesta jos sopivaa vuokralaista ei löydy. Tai vaikka löytyisikin, vuokralainen voi osoittautua huonoksi ja jättää vuokran maksamatta kokonaan tai

aiheuttaa jopa merkittävää tuhoa. Taloyhtiöön voi tulla yllättäviä remontteja, vesivahinkoa tai hoitovastikkeen suuruus nousta, jolla on huomattava vaikutus sijoittajan saamaan tuottoon. Kaikilta riskeiltä ei aina voi välttyä, kuten poliittiset päätökset muun muassa verojen korottamisesta tai luonnon ilmiön aiheutuvista tuhoista. Nämä riskit on kuitenkin hyvä ottaa huomioon ja tiedostaa, jotta näiltä osattaisiin varautua. (Orava & Turunen 2016, luku 5; Väänänen 2017.)

Suomen valtio on pyrkinyt kannustamaan ensiasunnon ostajia luomalla asuntosäästöpalkkiojärjestelmän eli ASP-tilin. ASP-tili on tarkoitettu 15–29-vuotiaille ensiasunnon ostajille kannustavana järjestelmänä omasäästöosuuden säästämiseen. Se kannustaa nuoria ensiasunnon hankintaan ja auttaa saamaan asuntoluoton, jos kaikki ehdot täyttyvät. ASP-tilin ehtoihin kuuluu muun muassa vähimmäissäästöaika, joka on kahdeksan vuosineljännestä ja ainoastaan sellaiset vuosineljännekset lasketaan mukaan, jossa talletus on ollut vähintään 150 euroa, mutta enintään 3 000 euroa. Kun vähimmäissumma 10 prosenttia asunnon hankintahinnasta on säästetty, pankki lainaa loput rahat. Asuntoluotto on valtion tukema korkotukilainaa, jonka enimmäismäärä vaihtelee kunnittain asunnon sijainnin mukaan, esimerkiksi Helsingissä raja on 180 000 euroa. Lisäksi etuna ASP-säästämässä on veroton talletus- ja lisäkorko, sekä valtioneuvoston takaus, josta ei peritä takauspalkkiota. Ensiasunnon ostajat on myös vapautettu varainsiirtoverosta. (Makkonen 2016, luku 5.6.)

4 Selvitys nuorten asenteesta sijoittamiseen

Neljännessä luvussa käydään ensiksi läpi, miten opinnäytetyö on suunniteltu ja mitä menettelyjä käytetty aineistoa kerätettäessä. Tämän jälkeen käydään läpi, kuinka selvitys on laadittu ja toteutettu. Siitä edetään esittelemällä aineistoista saatuja tuloksia sekä havainnoidaan ja tehdään johtopäätöksiä. Lopuksi arvioidaan opinnäytetyön luotettavuutta, josta käydään läpi työn pätevyyttä ja pysyvyyttä ja pohditaan mahdollisia jatkoselvitysehdotuksia.

4.1 Työn suunnittelu ja aineiston keruumenetelmät

Selvitysprosessi alkaa usein suunnitteluvaiheella, kummastelulla ja ideoinnilla siitä, mitä tulisi tutkia, miksi ja millä tavalla. Suunnitelmaa laadittaessa, on hyvä alustavasti alkaa pohtia, miten aineistoa voi kerätä ja analysoida, sekä kehitellä konkreettisen työn aikatauluttamiseksi. Ideointia voi aloittaa laatimalla suunnitelmaa, jossa käydään läpi opinnäytetyön aihepiiriä, taustaa ja teoreettisia kysymyksiä, ja määrittelemällä selvitysasetelmaa. Selvitysasetelmalla tarkoitetaan selvitysongelman, aineiston ja analyysimenetelmien muodostamaa perusrakennelmaa. (Günther & Hasanen 2021.)

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä. Laadullinen tutkimusmenettely soveltuu hyvin, kun halutaan saada syvempi ymmärrys tutkittavasta aiheesta. Määrälliseen selvitykseen verrattuna laadullinen tutkimusmenetelmä ei pyri kuvaamaan numeerisia tilastoja, vaan tutkia kokonaisvaltaisesti kohdetta niin paljon kuin mahdollista. Tarkoituksena on tutkittavan aiheen kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulokinnan tuottaminen. Näin saadaan syvempi ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. (Kananen 2017, 32–33.)

Kun halutaan tietää, mitä henkilö ajattelee tai miksi käyttäytyy kuin käyttäytyy, on tämä hyvä kysyä häneltä. Tämän vuoksi opinnäytetyö toteutettiin puolistrukturoiduin eli teemahaastattelulla, jossa sen nimensä mukaisesti käydään läpi ennalta suunniteltuja teemoja. Haastattelun tarkoituksena ei ole kuitenkaan edetä valmiiksi muotoiltujen kysymyksien kautta, vaan pyritään keskustelemaan teemoista hyvin vapaamuotoisesti. Edellytyksenä teemahaastattelulla on yleensä aihepiirin huolellista perehtymistä ja haastateltavien tilanteen tunteamista, voidakseen kohdentaa haastattelun oikeisiin teemoihin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Hirsjärvi ym. 2009, 206–207)

Haastattelun etuna on sen joustavuus. Jos haastateltava ymmärtää kysymyksen väärin, on tutkijalla mahdollisuus oikaista väärinkäsitystä, selventää ilmaisua sanamuotoa ja syventää kysymyksiä vastauksien perustuen. Lisäksi

haastattelussa kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä, kun katsotaan se aiheelliseksi. (Hirsjärvi ym. 2009, 206–207; Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 3.1.)

Tämän työn teemahaastattelussa on tarkoituksena selvittää ja analysoida nuorten asennetta sijoittamista kohtaan. Haastattelussa haluttiin selvittää, millaisella malilla nuoret arvioivat tämänhetkisen sijoitustietoisuutensa olevan. Kysymystä avattiin lisää kysymällä tietävätkö sijoittamisesta tai markkinatilanteesta pääsääntöisesti mitään ja mitkä ovat heidän tiedonhakuportaansa, jos haluaisivat perehtyä enemmän asiasta.

Haastattelulla haluttiin myös saada selville, sijoittaako tai säästääkö henkilö olenkaan ja sijoittamisen motivointiin liittyviä tekijöitä. Jos henkilö sijoittaa, niin mihin ja onko tähän mitään erikoista syytä mitä tavoittelee sijoituksillaan, tai jos eivät sijoita, niin miksi ovat päättäneet olla aloittamatta ja mikä voisi motivoida haastateltavaa aloittamaan. Lopuksi haastattelunteemana on henkilön suhde sijoittamiseen. Selvitetään, miten kotona on otettu sijoittamista puheeksi ja millainen vaikutus tällä on ollut myöhemmällä iällä. Haastattelurunkoa on laadittu hyödyntäen opinnäytetyön teoreettista osaa, sekä haastattelijan omia havain- toja ja pohdintoja.

Aineiston analyysivaiheen kerääminen laadullisessa tutkimusmenetelmässä on vaiheittain etenevä prosessi. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä tarkoituksena on kuvata ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtää tietynlaista toimintaa tai antaa teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle. On tärkeää, että haastateltavat henkilöt, joilta tietoa kerätään tietävät haastateltavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon tai heillä on jonkin verran kokemusta asiasta. Tästä johtuen tutkittavien henkilön valinta ei tulisi olla sattumanvaraista vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 3.4.)

Haastattelun keskeisenä tarkastelun kohteena oli selvittää nuorten asennetta sijoittamista ja säästämistä kohtaan, joten haastateltavien ikää on rajattu 18–29 vuotiaisiin. Yläraja 29 vuoden ikäluokka on päädytty asettamaan Suomen

nuorisolain mukaan, jossa määritellään nuoriksi olevan kaikki alle 29-vuotiaat (Finlex 2016). Alarajaksi 18 vuoden ikäluokka on taas asetettu rajatakseen pois alaikäiset. Lisäksi haastateltavien valintakriteereihin valikoitiin sellaiset henkilöt, joilla on vähän tietämystä sijoittamisesta voidakseen vastata haastattelun kysymyksiin. Kuitenkin poissulkien ammattisijoittajat, jotka harrastavat esimerkiksi päiväkauppaa tai shorttausta eli lyhyeksi myyntiä (Bergman 2021). Tavoitteena on haastatella kuutta nuorta henkilöä, jossa olisi tasaisesti kumpaakin sukupuolen edustajia.

4.2 Kuvaus työn toteuttamisesta

Työn toteutus alkoi etsimällä oikeita henkilöitä, jotka täyttäisivät kohderyhmän kriteerit. Haastateltavien valinta tapahtui kyselemällä tuttavapiirien kautta ja heidän tutuiltaan, jos he tunsivat henkilöitä, joka sopisi hyvin näihin rajauksiin. Haastateltavia lähestyttiin joko puhelimitse tai sosiaalisen median kautta. Oikean kohderyhmän löytäminen onnistui ilman suurempia haasteita. Haastatteluun saatiin tasaisesti molempien sukupuolen edustajia, kolme naista ja kolme miestä.

Osa haastatteluista tehtiin kasvotusten ja osa Teams-videopuhelun välityksellä. Tämä osittain vallitsevan pandemian vuoksi ja osittain pitkän välimatkaetäisyyden takia. Jokaiselle haastateltavalle annettiin mahdollisuus valita, haluaako hän suorittaa haastattelun kasvotusten vai videopuhelun välityksellä. Kaksi haastattelua päädyttiin toteuttamaan videopuheluna ja loput neljä haastateltiin kasvotusten joko tutkittavan tai tutkijan kotona tai hiljaisessa kahvilassa. Teema-haastattelua varten suunniteltiin huolellisesti etukäteen kysymykset, joka rakennettiin opinnäytetyön teorian pohjalta. Kysymysten toimivuutta testattiin mallihenkilöllä ennen varsinaista haastattelua. Tällä varmistettiin, että kysymykset olisivat tarpeeksi ymmärrettäviä ja selkeitä.

Haastattelukysymykset olivat jokaiselle haastatteleville samat, mutta riippuen vastauksista voitiin kysymystä aina tarkentaa tai esittää jatkokysymyksiä. Haastattelut tallennettiin puhelimen nauhuriin, josta ne kirjoitettiin puhtaaksi eli

litteroitiin aina jokaisen haastattelun jälkeen, ettei työn määrä kuormittaisi. Litteroidessa pyrittiin pitämään haastateltavan vastaukset mahdollisimman alkupe-
räisenä, ettei sanoma muuttuisi, mutta olisi silti ymmärrettävässä muodossa. Kaikki oleellimmat vastaukset haastattelussa alleviivattiin tekstistä, jotta analy-
soiminen olisi myöhemmin helpompaa. Saatuja vastauksia liitettiin myöhemmin
työhön suorina lainauksina. Seuraavassa taulukossa 1 on jokaisen haastattelun
ajankohta ja perustiedot haastateltavista henkilöistä.

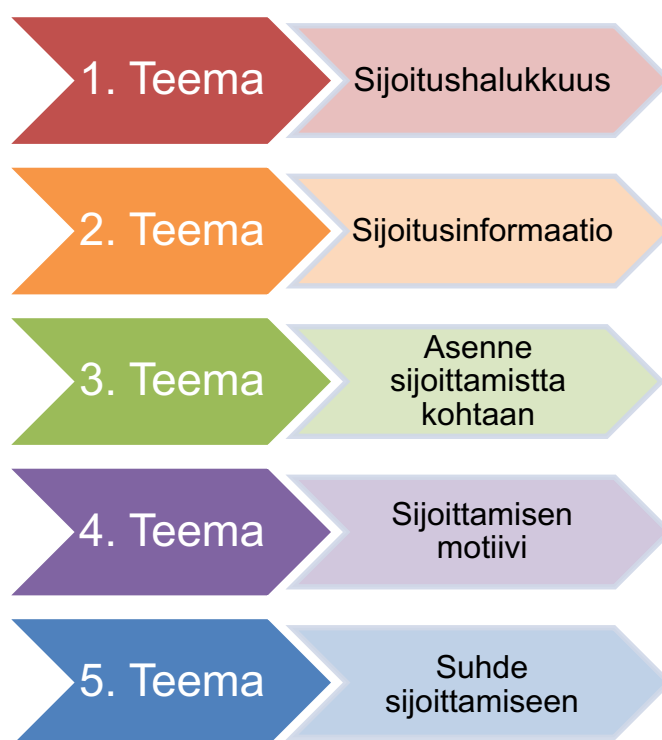
Taulukko 1. Tiedot haastateltavista

Ajankohta	Ikä	Sukupuoli	Koulutus/ ammatti	Siviilisäätty	Tulot
Haastateltava 1 04.12.2021	19	Nainen	Tradenomi/ opiskelija	Avoliitossa	Vaihtelevat,
Haastateltava 2 15.12.2021	27	Mies	Diplomi-in- sinööri	Avoliitossa	Säännöllinen
Haastateltava3 17.01.2022	22	Nainen	Kauppakor- kea/ opis- kelija	Naimaton	Vaihtelevat
Haastateltava 4 20.01.2022	25	Mies	Tradenomi, myyntipääl- likkö vähit- täiskau- passa	Naimaton	Säännöllinen
Haastateltava 5 27.01.2022	26	Nainen	Arkkitehti/ opiskelija	Naimaton	Vaihtelevat,
Haastateltava 6 31.01.2022	28	Mies	Medianomi/ työtön	Avoliitossa	Vaihtelevat,

Jokaiseen yksilöhaastatteluun varattiin noin puoli tuntia, josta joustettiin aina tarvittaessa. Kaikille haastateltaville kerrottiin haastattelun alussa opinnäytetyön aiheesta ja sen tarkoituksesta. Haastateltavilta kysyttiin aina lupa haastattelun äänittämiseen ja, että kaikkia haastattelusta saatua materiaalia saisi käyttää opinnäytetyössä. Lisäksi kerrottiin, että kaikki vastaukset käsitellään nimettömänä, jolloin ketään ei kyettäisi jälkeempään tunnistamaan. Kaikki haastateltavat päädyttiin pitämään anonyymina, koska osa haastateltavista kokivat oman varallisuuden tuominen julki epämukavana.

4.3 Haastattelun tulokset

Tässä luvussa esitellään saatuja haastatteluaineiston tuloksia. Saaduista tuloksista tehtiin erittely ja jaoteltiin ne omiin teemoihin, josta käydään jokaista teemaa kerrallaan läpi. Lisäksi mukaan liitettiin suoria lainauksia haastatteluista.

Kuvio 5. Aineistot teemoittain

Haastattelun pohjalta laadittiin kaikkiaan viisi teemaa, joita olivat: sijoitushalukkuus, sijoitusinformaatio, asenne sijoittamista kohtaan, sijoittamisen motiivi ja

suhde sijoittamisen. Kuviossa 5 on aineiston teemat jaoteltuna helpottaakseen hahmottamista.

4.3.1 Sijoitushalukkuus

Haastattelun ensimmäinen teema käsittelee henkilön sijoitushalukkuutta eli sitä, omistaako haastateltava ennestään mitään sijoituskohteita. Jos sijoittaa, niin mihin sijoituskohteisiin hän sijoittaa, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet sijoituspäätöstä tehtäessä ja kuinka riippuvainen haastateltavan talous on hänen sijoituksistaan. Vastaavasti jos haastateltava ei sijoita, niin mitkä ovat syyt tähän ja onko haastateltavalla aikomusta aloittaa sijoittaminen. Syitä sijoittamisen aloittamiseen voi olla monia, kuten varallisuus, riittävä talouden tuntemus tai elämäntilanne. Lisäksi selvitetään, kuinka suuren osan varallisuudesta haastateltava makuuttavat käyttötilillään.

Haastattelun tuloksessa paljastui, että kuudesta haastateltavista yksi henkilö ei sijoita tällä hetkellä. Syynä osoittautuivat olevan pienet vaihtelevat tulot ja työttömyys, jolloin haastateltava ei ole kokenut sijoittamisen olevan ajankohtaista.

”Teen tällä hetkellä satunaisesti keikkoja, jolloin tulot ovat niin pienet tai olemattomat, josta syystä se on jarruttanut sijoittamisen aloittamisen. Kyllä ajattelin heti aloittaa, sitten kun tuloja on enemmän tai on vakituiset työt.” (Haastateltava 6.)

Muut haastateltavat, jotka vastasivat sijoittavansa, kertoivat sijoittavansa tai säästävänsä muun muassa rahastoihin, indekseihin, ASP-tilille tai osakkeisiin. Syyt, jotka ovat vaikuttaneet sijoituspäätöksiin tai sijoituskohteen valintoihin, vaihtelivat taas jonkin verran. Yhdeksi kriteereiksi rahastoihin sijoittamisessa osoittautui kolmen haastateltavan mukaan olevan rahaston helppous. Rahastoihin sijoittamista pidettiin helppona, koska rahastoja hoitavat salkunhoitajat, jolloin se säästää aikaa, eikä tarvitse itse olla seuraamassa markkinoita jatkuvasti. Myös ekologisuus ja eettisyys miellettiin tärkeäksi kriteeriksi sijoituskohteita valittaessa kahden haastateltavan mukaan. Yksi haastateltava oli käyttänyt

Nordean digitaalista sijoitusneuvoja Noraa valitakseen sopivan säästämisen vaihtoehdon.

”Sijoitan Nordean rahastoihin. Tein Noran kautta kyselyn, jossa painoarvona vakaus ja pidemmän aikavälin suhteellinen tuotto ja ekologiset arvot pääasiassa syyt, jotka vaikuttivat päätöksiini.” (Haastateltava 5)

”Olen pyrkinyt etsimään sellaisia sijoituskohteita, joita ei tarvitse vahtia, vaan voin käydä laittamassa lisää rahaa ja joissa olisi melko varma tasainen nousu seuraavan 30 vuoden aikana.” (Haastateltava 3)

Haastattelussa kaikki, jotka sijoittavat kertoivat, että heidän taloutensa ei kaatuisi, jos heidän sijoituksensa eivät tuottaisi tai jos he menettäisivät kaiken konkurssitilanteessa. Haastateltavat ilmaisivat olevansa tietoisia sen mahdollisuudesta. He kokivat kuitenkin konkurssin riskin olevan hyvin pieni, koska he ovat valikoineet vakaita sijoituskohteita, jotka tulisivat kasvamaan voittoa pitkällä tähtäimellä. Säästöön ja sijoituksiin on pistetty ainoastaan niin sanotusti ylimääräinen varallisuus, joita ei tarvitsisi seuraavien kymmeneen vuosiin. Kuitenkin pitkän aikavälin suunnitelmat tulisivat muuttumaan kokonaan, jos sijoituskohteille kävisi huonosti.

”Talouteni ei ole riippuvainen sijoituksistani ollenkaan, kyseessä on lähinnä omaksi iloksi tapahtuvaa neppailua.” (Haastateltava 4)

”Päivittäiset asiat ei tulisi muuttumaan, mutta tulevaisuuden suunnitelmat tulisi aika lailla romahtamaan.” (Haastateltava 5)”

Haastattelussa lisäksi selvisi, suurimmalla osalla haastateltavissa on vähintään yli puolet varallisuudestaan sijoituksissa, ja loput makaavat käyttötilillä. Vaihteluväli käyttötilillä olevan rahan vaihteli kolmesta prosentista 40 prosenttiin sijoitukseen nähden. Vaihtelevuuden syynä paljastui olevan muun muassa se, milloin säästäminen on aloitettu, ovatko vanhemmat avustaneet säästöjen kanssa tai

onko haluttu pitää puskuritulilla enemmän varallisuutta äkillisten menojen varalta.

4.3.2 Sijoitusinformaatio

Haastattelun toisessa teemassa haluttiin tarkastella tutkittavan tietämystä sijoittamisesta ja säästämisestä. Haastattelussa kysyttiin, millaisella mallilla tutkittava kokee sijoitustietoisuutensa olevan, hallitseeko hän esimerkiksi perustermistöä ja osaako kertoa sijoittamisesta enemmänkin. Haluttiin selvittää mitä tiedonhakukanavia tutkittava käyttää, jos hän hakee sijoitus tietoa ja onko jokin kanava, joka erottuu selkeästi muihin nähden. Lisäksi kysyttiin millainen olisi ideaalinen sijoittamisen opas tai tietopaketti aloittavalle sijoittajalle.

Jokainen tutkittavista kertoi hallitsevansa perusasiat sijoittamisesta ja ovat tietoisia mitä se on sekä tietävät mitä tarvitsee perusteellisesti sijoittamisen aloittamiseen. He osasivat nimetä erilaisia säästö- ja sijoituskohteita kuten osakkeet, rahastot, ASP-tili ja indeksit sekä tiesivät oikeat ”työkalut” sijoittamisen aloittamiseen. Se kuinka vahvana, sijoitustietoisuuden kukin koki omaavansa, vaihteli taas hyvin paljon.

Kaksi haastateltavaa kuudesta kertoi, että toivoivat tietävänsä sijoittamisesta enemmän. Syyksi paljastui, että heillä ei ole ollut tarpeeksi aikaa syventyä asian suhteen, varsinkin kun tietoa on saatavilla niin paljon. Sen lisäksi koulu ja työt ovat painaneet hieman taustalla. Kolme haastateltavista taas koki, että heidän sijoitustietoisuutensa on erinomaisella mallilla, ja osaisivat kertoa sijoittamisesta ja sen teoriasta enemmänkin. He tiesivät muun muassa rahan aika-arvosta, mitä velkavivulla tarkoitetaan ja millaisia vaikutuksia inflaatiolla on rahan ostovoimaan.

”Koen tietäväni melko vähän sijoittamisesta. Käytännössä olen perehtynyt vain sen verran, että tiedän mihin aloittelevan sijoittajan kannattaa rahat laittaa.” (Haastateltava 1)

”...ikäisiini ja oman kuplaan verrattuna koen sijoitustietoisuuteni olevan vahvaa.” (Haastateltava 5)

Tämän haastattelun mukaan viisi haastateltavaa kuudesta tutkittavista kertoivat kuuntelevansa podcasteja, kun haluavat oppia tai saada lisää tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä. Podcastit miellettiin mieluisana ja helppona tapana oppia lisää sijoittamisesta, koska se kulkee helposti aina mukana ja sitä voi kuunnella missä ja milloin vain. Esimerkiksi autossa matkalla töihin tai juostessa lenkillä. Varsinkin, jos aihe on kiinnostava ja viihdyttävä, tuntuu kuin kävisi keskustelua ystävien kanssa.

Yksi podcast, joka nousi moneen otteeseen pinnalle, oli Mimmit sijoittaa -podcast. Tutkittavat kertoivat pitävän Mimmit sijoittaa -podcastista sen selkokieli-syydestä kertoa aloittavalle sijoittajalle mitä sijoittaminen on ja kuinka siinä on selitetty kaikki perusteet kerrallaan järjestyksessä. Podcastien lisäksi tutkittavat kertoivat hakevansa tietoa muun muassa hakukoneista kuten Googlesta, erilaisista blogeista, sijoituspalvelun tarjoajien nettisivuilta, YouTubeista ja läheisiltään.

Kaikki tutkittavat olivat sitä mieltä, että ehdottomasti paras sijoittamisen opas tai tietopaketti olisi nimenomaan selkeä, lyhyt, yksinkertainen ja idioottivarma, jossa termistöt on selitetty helpolla kielellä ja pilkottu hyvin palasiksi. Yksi haastateltavista mainitsi, että opas voisi sisältää käytännön esimerkkejä ja tehtäviä, jossa olisi kysymyksiin vastaukset ja selitykset. Lisäksi hän toivoi, että opas etenisi hyvin järjestelmällisesti ja olisi ulkonäöltään graafisesti hyvin taitettu ja valokuvilla hyvin koristeltu. Toinen haastateltava otti puheeksi pankin kannalta, että jos pankki olisi ottanut yhteyttä 18-vuoden taitteessa ja kertonut kuinka korko ja osakkeet toimivat, kannustanut säästämään niin todennäköisemmin hän olisi halunnut ottaa sijoittamisesta enemmän selvää.

”En ole ottanut selvää, koska kukaan ei ole ottanut asiaa puheeksi, ja luulin, että sijoittaminen on vain niille, joilla sitä rahaa on.” (Haastateltava 6)

4.3.3 Asenne sijoittamista kohtaan

Kolmannessa teemassa halutaan selvittää, millainen on tutkittavien mielikuva sijoittamista ja säästämistä kohtaan, onko se muuttunut iän myötä ja miksi tutkittava näin ajattelevat. Herättääkö sijoittaminen ja säästäminen millaisia tunteita, kenties positiivisia tai negatiivisia ja miksi näin.

Sijoittamisesta ja säästamisestä puhuessa kaikilla haastateltavat antoivat hyvin myönteisen asenteen ja mielikuvan itse aiheesta. Kaikki kuusi tutkittavaa kertoivat kokevan säästämisen ja sijoittamisen järkevänä ja kannattavana tapana kerjätä varallisuutta sekä antaa mahdollisuuden vaurastua tulevaisuudessa. Tärkeä asia, josta ei puhuta tarpeeksi ja helposti unohtuu. Yhdellä haastateltavalla on ollut aikaisemmin käsitys, että ainoastaan varakkaat ja hyvä tuloiset ihmiset voivat sijoittaa. Tästä johtuen sijoittaminen on jäänyt taka-alalle. Myöhemmällä iällä on ymmärtänyt, että tämä ei pidä paikkansa ja harmitellut, ettei ole ymmärtänyt aloittaa sijoittamista aikaisemmin. Säästöt ovat olleet makaamassa käyttötilillä sen sijaan, että ne olisi sijoitettu.

”Kyllä näin jälkeinpäin, kun ajattelee niin harmittaa, koska on ollut aina rahaa säästössä. Saman olisi voinut laittaa sijoituksiin.” (Haastateltava 1)

Haastattelussa uskottiin, että sijoittamisesta voisi tulevaisuudessa olla standardi. Kuitenkin koetaan siinä olevan edelleen tietynlainen ”salaperäisyyden verho”. Sijoittamisessa käytetään yhä edelleen liian hankalia termejä, joka tekee sijoittamisesta haastavaa. Yksi haastateltavista mainitsi kokevan sijoittamisen olevan etuoikeus, koska voidakseen sijoittaa tarvitaan niin sanotusti ylimääräisiä varoja. Kaksi kuudesta haastateltavista kertoi, myös kokevansa sijoittamisen olevan yhä sukupuolittunutta, enemmän miesten asia.

”Ajattelen, että sijoittaminen on edelleen hyvin sukupuolittunutta, mutta se on koko ajan helpottumassa...” (Haastateltava 6)

Sijoittaminen ja säästäminen herättää tutkittavissa taas melko vaihtelevia tunteuksia. Kolme haastattelevista kertoi, että sijoittaminen herättää heissä ainoastaan positiivista ja hyviä tuntemuksia, koska se antaa mahdollisuuden kasvattaa varallisuutta. Yksi haastateltava taas ilmaisi sijoittamisen herättävän hänessä juuri mitään tuntemuksia, hyvin neutraaleja. Toinen haastateltavista kommentoi, sijoittamisen herättävän hänessä epävarmuutta, samalla ylpeyttä, että on osannut ja kiinnostusta mitä muuta voisi oppia. Kuitenkin sellainen asia, jota haluaa piilotella, koska ei haluta ottaa puheeksi varallisuudestaan. Sijoittamista koettiin myös tuovan turvaa ja samalla ahdistuneisuuden tunnetta. Turvaa kun rahaa on, mutta ahdistuneisuutta jos sitä ei ole.

”Epävarmuutta, mutta ylpeyttä että on osannut. Omituisella tavalla haluaa piilotella, koska usein kun päätynyt näihin keskusteluihin niin moni saattaa kysyä paljonko omistan tai mitä omistan ja miksi omistan. Tuntuu hieman leuhkimiselta ja hassulta kertoa.” (Haastateltava 5)

”Samaan aikaan turva ja ahdistus. Mahdollisuus tehdä siitä turva omalle elämälle pidemmän ajalle...” (Haastateltava 6)

4.3.4 Sijoittamisen motiivi

Neljännessä teemassa haluttiin ottaa selvää, mitkä asiat ovat sellaisia tekijöitä, jotka motivoivat säästämisen ja sijoittamisen aloittamisen. Haastattelussa kysyttiin syitä sijoittamiselle ja säästämiselle sekä mitä niillä tavoittelee. Lisäksi esitettiin lisäkysymyksiä, miten he ovat varautuneet pahan päivän varalle, jos yhtäkkiä tulisi yllättäviä isompia hankintoja. Lisäksi haluttiin selvittää ovatko tutkittavat tietoisia, että tuleva eläke on vain noin alle puolet palkasta. Tällä kysymyksellä haluttiin avata keskustelua ja ajatuksia säästämisen tärkeydestä. Varsinkin kun aikaisemmissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että moni ei tiedä tulevan eläkkeen määrästä.

Nordean teettämässä aikaisemmissa tutkimuksissa kerrottiin yleisin syy sijoittamiseen olevan varautumista pahan päivän varalle ja taloudellinen

riippumattomuus (Nordea 2019). Vastaukset tässä haastattelussa sijoittamisen motiivista verrattain vaihteli melko paljon. Haastattelussa puolet henkilöistä, kertoivat tavoittelevansa sijoittamisellaan huolettomampia eläkepäiviä varten, kun ei pysty enää itse tekemään töitä. Kaksi kuudesta haastateltavista paljasti haaveilevansa omasta asunnosta tulevaisuudessa. Toinen haastatteleva taas kertoi pyrkivänsä taloudellisen riippumattomuuden ja hyvään rahatilanteeseen päättäkseen matkustelemaan.

”Pitkäaikaisesti sijoitan eläkevuosia varten, jotta pärjään varmasti tulevaisuudessa.” (Haastateltava 3)

”Haluan velattoman asunnon joskus sitten kaukana tulevaisuudessa.” (Haastateltava 2)

”Tulevaisuutta varten, saadakseni vakaan talouden ja hyvä rahatilanne...” (Haastateltava 1)

Neljä kuudesta haastateltavista kertoivat, että heillä on säästö- tai puskuritili, jossa on varoja heti käytössä yllättävien menojen varalle, jos tulisi isompia hankintoja. Kerrottiin, että pieni puskuritili tuo turvan tunnetta ja mielenrauhaa, sillä koskaan ei voi tietää mitä vastoinkäymisiä voi sattua. Kaksi haastateltavista taas kertoi, että heillä ei ole tällä hetkellä mitään puskuria. Syyksi todettiin työttömyyttä ja toinen haastateltava kertoi, että suunnitelmana olisi varautua, mutta alle vuoden työelämässä ei ole hirveästi riittänyt säästöjen kerryttämiseen.

”Mulla on normaalilla säästötilillä rahaa, josta pystyn nostamaan, jos käyttötililtä loppuu rahat kesken.” (Haastateltava 3)

”En ole varautunut, koska ei ole säästöjä eikä säännöllisiä tuloja.” (Haastateltava 6)

Haastattelussa paljastui lisäksi, että ainoastaan kolme kuudesta tutkittavista olivat tietoisia siitä, että tuleva eläke on vain alle puolet palkasta. Tämä päti myös aikaisemmassa tutkimuksessa, jonka teetti eläketurvakeskus.

4.3.5 Suhde sijoittamiseen

Viimeisessä teemassa käydään läpi tutkittavien suhdetta sijoittamiseen. Miten heillä on kotona nuorempana suhtauduttu sijoittamiseen ja säästämiseen tai onko aihetta otettu laisinkaan puheeksi. Millainen vaikutus tähän on sitten ollut omaan käsitykseen myöhemmällä iällä tai onko ollut vaikutusta ollenkaan.

Tämän haastattelun mukaan kenenkään haastateltavien vanhemmista ei ole otanut nuorempana sijoittamista puheeksi. Ainoastaan kaksi kuudesta haastateltavista kertoi, että heitä on kyllä kannustettu säästämään, mutta ei olla puhuttu mistään puskureista tai muista säästötileistä, kuten ASP-tilistä. Vasta vanhemmalla iällä sijoittamista on otettu enemmän puheeksi perheen ja ystävien kesken. Neljä kuudesta haastateltavista kertoivat toivovansa, että heidän vanhempansa olisivat ottaneet sijoittamista ja säästämisen enemmän puheeksi nuorempana. He uskovat, että jos vanhemmat olisivat tehneet näin niin heidän sijoitustietoisuutensa olisi ollut paljon parempi ja he olisivat aloittaneet sijoittamisen paljon aikaisemmin.

”Uskon että, jos perheessäni olisi puhuttu sijoittamisesta ja autettu alkuun, olisin vielä varmempi sijoittaja ja ostanut esimerkiksi myös osakkeita salkkuuni.” (Haastateltava 3)

”Yleisesti säästämiseen kyllä kannustettiin. Näin jälkeempäin ajateltuna olisin toivonut, että myös sijoittaminen olisi tullut jo nuorempana puheeksi.” (Haastateltava 2)

Yksi tutkittavista mainitsi, että vaikka kotona ei olla otettu sijoittamista puheeksi niin pelkästään säästämisestä puhuminen on ollut iso vaikutus myöhemmällä iällä. Se on opettanut tutkittavaa seuraamaan oman rahan kulutusta ja laittamaan rahaa säästöön.

4.4 Haastattelun analysointi ja johtopäätökset

Haastattelun tuloksien pohjalta voidaan tulkita, että merkittävimpiä syitä, jotka vaikuttavat sijoituspäätökseen tai sijoituskohteita valittaessa ovat sen helppous, vakavaraisuus, ekologisuus ja eettisyys. Helppoudessa viehättää esimerkiksi rahastojen kohdalla se, että se ei vie paljon aikaa ja, että salkku on valmiiksi hyvin hajautettu. Tämä kertoo sen, että arvostetaan selkeyttä ja vaivattomuutta. Varsinkin kun sijoittaminen voidaan usein kokea varsin haastavana ja vaikeana aloittaa. Maailman globalisoituessa ollaan myös enemmän tietoisia omasta ympäristöstä ja yhteiskunnan hyvinvoinnista, jolloin halutaan tehdä vihreitä päätöksiä ja suosia eettisiä sijoituskohteita.

Haastateltavat kertoivat, että ovat laittaneet ainoastaan ylimääräisen varallisuuden säästöön ja sijoituksiin, jolloin heidän taloutensa ei kaatuisi, vaikka sijoituskohteita menisikin konkurssiin. Riskin mahdollisuudesta ollaan kuitenkin tietoisia, mutta ei koeta sen olevan niinkään huolestuttava, koska sijoituksia on hajautettu hyvin ja on valittu vakavaraisia kohteita. Nähtävästi riskiä siedetään jonkin verran, mutta ei kuitenkaan niin paljoa, että oltaisiin valmiita valitsemaan riskisempiä kohteita.

Sijoitustietoisuuden koettiin olevan suhteellisen hyvällä mallilla, sen verran että sijoittaminen osattaisiin aloittaa itse. Kuitenkin ainoastaan puolet haastateltavista koki sijoitustietämyksensä olevan vahvaa ja toinen puolisko toivoi tietävänsä enemmän sijoittamisesta. Tämä voi kuitenkin olla hyvin suhteellista. Toisen kokiessa omaavan erinomaisen sijoitustietoisuuden ja toinen kohtalaisen, voi todellisuus olla, että molemmat tietävät saman verran. Iän tai koulutuksen suhteen ei näkynyt kuitenkaan olevan suurta vaikutusta sijoitustietoisuuden kannalta.

Podcastit osoittautuivat olevan suosituin tiedonhaunlähde, jos haluttiin oppia lisää sijoittamisesta ja säästämisestä. Podcastin suosio tuli osittain hyvin yllätyksenä siihen nähden, kuinka paljon muista eri lähteistä sijoitustietoa voi hakea, kuten sijoituspalveluntarjoajilta, itse yrityksiltä tai uutisista. Syyksi podcastin

suosioon osoittautui olevan sen helppouden ja vaivattomuuden takia. Nähtävästi muista tiedonhakukanavissa, jossa tietoa on tarjolla, koetaan olevan aika ajoin hankalasti ymmärrettäviä tai ei omalla äidinkielellä saatavilla. Haastateltavat olivat kaikki sitä mieltä, että selkeälle ja yksinkertaiselle sijoittamisen op-
paalle tai tietopakettile olisi ehdottomasti tarvetta. Opas tulisi sisältää käytännön esimerkkejä ja tehtäviä, jossa olisi heti vastaukset ja selitykset. Lisäksi toivottiin sen etenevän loogisessa järjestyksessä sisältäen kuvia ja ulkonäöltään olevan muuten miellyttävä.

Haastattelussa haastateltava otti lisäksi puheeksi, että jos pankki olisi ottanut yhteyttä säästämisen ja sijoittamisen kannalta ja selittänyt miten se toimii, niin sijoittamisen aloittaminen olisi ollut paljon todennäköisempää. Toisaalta tällaiset yhteydenotot voidaan kokea hyvin ahdistavina ja pakkomyyntinä, jos pankit alkaisivat soittaa ulospäin asiakkailleen ja ehdottaisi säästämistä ja sijoittamista. Sijoittaminen aiheena on kuitenkin hyvin tärkeä, ja jos asiaa ei ota puheeksi koulu tai läheiset, niin kuka muukaan. Ehkä lähestyttävämpänä tapana pankeille olisi ottaa aihe samaan aikaan puheeksi, kun asiakas on itse yhteydessä pankkiin. Tai olisiko mitään muuta lähestymistapaa, jolla saataisiin kannustettua nuoria aloittamaan sijoittamisen? Tämä voisi olla myös yksi idea jatkoselvityksen aiheeksi.

Haastateltavien asenne ja mielikuva sijoittamista kohtaan on kokonaisarvioiltaan positiivinen ja se koetaan tehokkaana tapana kasvattaa varallisuutta tulevaisuudessa. Vaikka asenne ja mielikuva on pääsääntöisesti hyvä, niin silti sijoittamista koetaan jollain tavalla edelleen haastavana ja salaperäisenä. Sijoittaminen herättää myös hyvin ristiriitaisia tunteita haastateltavissa. Toisaalta positiivisia, ylpeyttä sekä turvaa ja toisaalta pelkoa, ahdistuneisuutta sekä epävarmuutta. Sanotaan, että osana syynä siihen voi liittyä se, että tietoa on paljon tarjolla eikä tiedetä mistä olisi hyvä lähteä liikkeelle (Ahnger 2018). Toisaalta syynä voi olla myös se, ettei sijoittamista oteta tarpeeksi puheeksi tai sen koetaan olevan edelleen tabu. Ristiriitaisuus voi hyvin myös heijastua tiedottomuudessa, koska pelätään epävarmuutta, mutta samalla halutaan sijoituksien tuomaa lisäarvoa.

Sijoittaminen koetaan myös olevan edelleen vain varakkaille ihmisille. Henkilöille, joilla sitä rahaa on. Todellisuudessa tämä ei kuitenkaan pidä paikkansa, koska kuukausisäästämistä esimerkiksi rahastoihin voi tehdä jo muutamalla kymmenellä eurolla. Sijoittaminen ja säästämistä kuitenkin uskotaan tulevan standardi ja yleistyvän tulevaisuudessa. Syitä sijoittamiseen ja säästämiseen tai motiiveja sen aloittamiseen oli haastattelussa huolettomammat eläkepäivät, oma asunto ja taloudellinen riippumattomuus. Selkeästi tulevaisuuteen halutaan varautua taloudellisesti, mutta kuitenkin vain puolet tutkittavista olivat tietoisia tulevan eläkkeen määrästä. Tämä sama päti myös aikaisemmassa eläketurvaan teettämässä tutkimuksessa (Kauko 2020).

Haastattelussa selvisi lisäksi, että haastateltavien vanhemmat eivät ole koskaan ottanut heidän nuoruudessaan sijoittamista puheeksi. Ainoastaan säästämisestä on voitu mainita. Vasta aikuisiällä kiinnostus on herännyt ja aiheesta on alettu keskustella enemmän ystävien ja perheen kesken. Sijoittamisesta ja rahasta puhuminen jossain määrin on vältelty kotona. Nähtävästi siitä syystä, koska se nähdään edelleen tabuna. Kuitenkin voisi päätellä, että sijoittaminen on yleistynyt nuorten keskuudessa. Mielenkiinto on kasvanut ja aiheesta käydään yhä enemmän keskustelua jopa kotona. Nuoret ovat enemmän tietoisia taloudenhallinnan tärkeydestä ja rahan käytöstä.

Kaikkiaan haastatteluiden tuloksien pohjalta voidaan todeta, että nuorten asenne sijoittamiseen tässä työssä on pääosin hyvä ja positiivinen, jos häneltä löytyy jonkinlaista sijoitustietoisuutta ennestään. Nuoret, joilla on jonkinlaista sijoitustietämystä ovat myös todennäköisesti kiinnostuneita itse sijoittamisesta tai säästämisestä. Sijoittaminen pidetään tärkeänä ja hyvänä varallisuuden kasvatustajana, josta syystä asenne sijoittamista kohtaan on myös myönteinen. Sijoittaminen kuitenkin koetaan aika-ajoin pelottavana ja hankalana sekä koetaan siinä olevan edelleen tietynlainen ”salaperäisyyden verho”. Tämä johtuen siitä, koska sijoittamisesta ei puhuta tarpeeksi tai käytetään liian hankalia terminologeja. Sijoittamisen ja säästäminen tulisi olla helppoa ja hauskaa. Jos asiaa otettaisiin tarpeeksi nuorena jo puheeksi ja kannustettaisiin, niin kynnys lähteä

sijoittamaan ei olisi niin suuri. Kun sijoittamisesta ja säästämistä keskustellaan enemmän niin se innostaa myös muitakin sijoittamaan.

4.5 Työn luotettavuus tarkastelu

Kaikissa tieteellisessä selvittelyssä pyritään arvioimaan työn luotettavuutta. Luotettavuutta voidaan mitata reliabiliteetilla ja validiteetilla. Reliabiliteetilla viitataan tuloksen pysyvyyttä, eli jos työ uusittaisiin, saadaan samat tulokset, toisin sanoen uusintamittaus vahvistaisi opinnäytetyön tulokset. (Kananen 2017, 175.) Validiteetilla tarkoitetaan tuloksen pätevyyttä, onko opinnäytetyö tehty perusteellisesti sekä onko saadut tulokset ja tehdyt päätelmät päteviä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Kaiken luotettavuustarkastelun kulmakivenä on työn riittävä dokumentaatio, jonka avulla voidaan arvioida tutkijan ratkaisuja. Se mahdollistaa ratkaisujen jäljittämisen ja niiden arvioinnin. Tarkka selostus miten opinnäytetyötä on toteutettu lisää työn luotettavuutta. Tarkkuus pätee työn jokaista vaiheita. Ympäristö, jossa aineisto on kerätty, tulisi kertoa selkeästi ja totuudenmukaisesti. Kuten haastattelussa kerrottaisiin olosuhteista ja paikoista, joissa aineisto on kerätty. Samoin kerrotaan, kuinka paljon aikaa haastatteluun on käytetty, mahdollisia häiriötekijöitä, virhetulkinnat ja oma itsearviointi tilanteesta. (Kananen 2017, 176; Hirsjärvi 2009, 232.)

Laadullisessa tutkimusmenetelmässä luotettavuutta voidaan lisäksi parantaa keräämällä tietoa eri lähteistä ja verrataan niitä omaan tulkintaan tai katsotaan, tuottavatko eri tietolähteet toisiaan tukevia tuloksia. Verrattavia lähteitä voivat olla esimerkiksi muita opinnäytetöitä tai opinnäytetyön aikana kerättyjä erimuotoisia tai eri lähteisiä aineistoja. (Kananen 2017, 176–178)

Opinnäytetyön aineiston keruun yhteydessä pohditaan usein myös aineiston koosta, kuinka paljon täytyy aineistoa kerätä, että työ olisi riittävän tieteellistä ja edustava. Yksi tapa, jolla voi ratkaista aineiston riittävydestä on puhua kylläntymisestä eli saturaatiosta. Sillä viitataan tilannetta, jossa aineisto alkaa toistaan itseään eikä tiedonantajat tuota työnongelman kannalta uutta tietoa enää.

Ajatuksena on, että kun aineistoa on kerätty riittävästi, onnistutaan tuomaan esiin sen teoreettisen peruskuvion, joka työnkohteesta on mahdollisuus saada. (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 3.4, 3.4.1.)

Työn reliabiliteetti ja validiteetti on pyritty varmistamaan jo opinnäytetyön alkuprosessissa laatimalla tarkka suunnitelma, jota seurata työn edetessä. Opinnäytetyöhön varattiin reilusti aikaa, mikä minimoi sen, että työ olisi yritetty saada hätäisesti valmiiksi. Tämä minimoi työn sisältämän riskin luotettavuuteen suhteen. Haastattelut pyrittiin myös pitämään mahdollisimman lähekkäin ja analysimaan ne heti, kun olivat vielä tuoreessa muistissa, välttyäkseen virhe arvioineilta. Tuloksia analysoidessa aineisto alkoi toistaa jo itseään, jolloin voisi todeta, että aineistoa on saatu kerättyä riittävästi ja täten työn saturaatio täyttyy.

Opinnäytetyön luotettavuutta voi kuitenkin heikentää haastattelijan oma positiivinen asenne sijoittamista kohtaan. Haastattelussa haastatteliija yritti pidättäytyä kysymyksissään, ettei johdateltaisi vastauksia tai muuten vaikutettaisi haastatteluiden tuloksiin omalla mielipiteellään. Tai vastaavasti haastateltava itse on voinut hermostua haastattelutilanteessa ja antanut sosiaalisesti suotavia vastauksia. Myös haastattelurungon toimivuutta testattiin ennen kuin ryhdyttiin laatimaan haastatteluja, että kysymykset olisivat ymmärrettäviä ja loogisia. Siitä huolimatta päällekkäisyyksiä teemojen välillä ilmeni haastattelujen aikana.

Opinnäytetyön etenemistä on kuvattu tarkoin omassa luvussaan, miten aineisto on kerätty. Jokaiseen haastatteluun varattiin saman verran aikaa, josta joustettiin tarvittaessa. Haastattelun paikka kuitenkin vaihteli välimatkaetäisyyden takia. Sen ei kuitenkaan pitäisi vaikuttaa työn tulokseen tai luotettavuuteen, koska kaikki haastattelut pyrittiin järjestämään mahdollisimman rauhallisessa ympäristössä, ilman ylimääräisiä häiriötekijöitä tai muuttujia.

Haastateltavia jakaantui tasaisesti kumpaakin sukupuolta ja ikä jakaantui tasaisesti sitä kohderyhmää nähden, mitä oli tarkoitus tutkia. Haastatteluun osallistui kuusi nuorta, joka koettiin olevan juuri oikea määrä opinnäytetyön laajuuteen nähden. Suuremmalla haastatteliija määrällä olisi työn toteutuksen kannalta

tullut liian työläs ja vaikeuttanut keskittymistä työn oleellisesta asiasta. Luotettavuutta lisää aikaisempien tutkimuksien tehtyjen kyselyiden pohjilta, joista saatiin joihinkin teemoihin toisiaan tukevia päätelmiä. Kuitenkaan mitään yleistystä ei voida tehdä tämän työn otoskoon perusteella, muuta kuin varovaisesti. Tämä antaa kuitenkin mahdollisuuden uusille potentiaalisille jatkoselvityksen aiheille.

4.6 Jatkoselvitysehdotuksia

Opinnäytetyötä laadittaessa avautui uusia kysymyksiä, jotka voisi olla hyviä jatkoselvityksen aiheita. Yksi potentiaalinen jatkoselvitys voisi olla nuorten sijoitushalukkuudesta. Siinä voitaisiin selvittää, millä tavalla saisi kannustettua nuoria aloittamaan sijoittamisen ja säästämisen tai voisivatko kenties esimerkiksi koulut ottaa tällaisen talouden hallinnan kurssin käyttöön. Vaihtoehtoisesti voitaisiin selvittää kenties pankkien näkökulmasta, olisiko mitään lähestyttävää tapaa kannustaa nuoria aloittamaan sijoittamisen ja tuoda esille sen tärkeyttä.

Toinen työn aihe voisi olla kvantitatiivisena työnä suuremmalla otosjoukolla, jossa selvitettäisi henkilöiden perhetaustaa. Siinä voitaisiin selvittää, kuinka varakkaasta perheestä jokainen on kotoisin ja millainen vaikutus tällä on ollut omaan käsitykseen rahasta, sijoittamisesta sekä säästämisestä. Rahasta puhumista pidetään osittain edelleen haastavana, ja siihen kuuluu jossain määrin häpeän tunnetta eikä siitä haluta puhua. Tällainen salailu ja puhumattomuus voivat kuitenkin johtaa huonoon talouden hallintaan ja velkaantumiseen.

5 Yhteenveto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millainen on nuorten asenne sijoittamista kohtaan pitkän aikavälin näkökulmasta. Suunnitelmana oli selvittää, kuinka hyvin haastateltavat tuntevat sijoittamisen perusteita ja sen toimintaa, mistä he hakevat tietoa ja mitkä asiat ovat motivoivia tekijöitä sijoittamisen ja säästämisen aloittamiseen. Lisäksi haluttiin tiedustella tutkittavilta, millainen olisi heidän mielestään ideaalinen sijoittamisen opas tai tietopaketti. Lopuksi haluttiin saada lisää ymmärrystä tutkittavien asenteista sijoittamista kohtaan.

Kysymällä esimerkiksi, millaisia mielikuvia heillä on sijoittumisesta, mitä tunteita se tutkittavissa herättää ja onko vanhempien suhtautumisella sijoittamiseen ja säästämiseen ollut jonkinlaista vaikutusta tähän.

Opinnäytetyö koostui viitekehuksesta ja empiirisestä osuudesta. Viitekehysessä käytiin tarkemmin läpi, mitä sijoittaminen on, ja käsiteltiin sen perusteita ja tarkasteltiin, kuinka suuri vaikutus pitkän aikavälin sijoittamisella voi olla omaan pääomaan. Lisäksi käytiin läpi muutamia pankkien teettämiä aikaisempia tutkimuksia nuorten sijoitustietoisuudesta. Sen jälkeen esiteltiin erilaisia sijoituskohteita ja käytiin niitä tarkemmin läpi. Viitekehys toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimusmenettelynä, josta aineistonkeruumenetelmäksi valittiin teemahaastattelu. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä oli tässä työssä oikea valinta, koska tämän avulla saatiin syvällisempi ymmärrys selvittävästä aiheesta ja asiasta päästiin keskustelemaan vapaamuotoisesti.

Sijoittamista pidetään tässä opinnäytetyössä hyvin tärkeänä ja erinomaisena tapana kasvattaa varallisuutta tulevaisuudessa. Asenne ja mielikuvat sijoittamista kohtaan on yleensä hyviä ja positiivisia, mutta silti sijoittamista pidetään jollain tavalla pelottavana ja salaperäisenä. Tämä johtuu osittain siitä, että käytetään liian hankalia sanoja tai sijoittamisesta ei oteta puheeksi tarpeeksi varhain.

Sijoittaminen on kuitenkin hyvin ajankohtaista ja osa jokaisen arkea. Sen takia on olennaista ja tärkeää päästä keskustelemaan asiasta jo varhain. Tällöin kynys lähteä sijoittamaan ei olisi niin korkea. Koskaan ei kuitenkaan ole liian myöhäistä aloittaa. Lisäksi jos on tarpeeksi kiinnostusta, voi tietoa löytää monista eri kanavista ja tarvittaessa sijoituspalveluntarjoajien puoleen voi aina kääntyä.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan pitää luotettavana, koska työtä suunniteltiin tarkoin jo alkuprosessissa. Opinnäytetyöhön varattiin riittävästi aikaa, joten työtä ei yritetty saada valmiiksi kiirehtien. Tämä pienentää riskiä työn luotettavuuden kannalta. Työssä saatiin myös kerättyä aineistoa tarpeeksi, koska tuloksia analysoitaessa vastaukset alkoivat toistaa itseään, jolloin saturaatio täyttyi.

Haastatteluiden tuloksien pohjalta ei voida kuitenkaan tehdä yleistyksiä otoskoon perusteella, ainoastaan tulkintoja.

Lähteet

Ahnger, Lila 2018. "Nuorena sijoittaminen on elämäsi paras päätös" - Laura Linkoneva neuvoo aloittamaan jo rippirahoilla + 4 muuta vinkkiä. Talouselämä 5.10.2018. <https://www.talouselama.fi/uutiset/nuorena-sijoittaminen-on-elamasi-paras-paatos-laura-linkoneva-neuvoo-aloittamaan-jo-rippirahoilla-4-muuta-vinkkia/1fb94560-3ae1-3aa9-afc0-8f84b9451caf>. Viitattu 6.5.2021.

Alexandria 2017. Säästötili? Lue miksi muita säästämisen muotoja kannattaa harkita 2017. Alexandria 20.1.2017. <https://www.alexandria.fi/ajankoh-taista/saastotili-lue-miksi-muita-saastamisen-muotoja-kannattaa-harkita/>. Viitattu 28.4.2021.

Aulasmaa, Maarit 2021. Maksuhäiriöisten määrä kasvoi vastoin odotuksia vain vähän koronavuonna – vuoden 2020 lopussa maksuhäiriö oli 392 200 kuluttajalla. Yle 8.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11726249>. Viitattu 22.04.2021.

Bergman, Santeri 2021. Lyhyeksi myynti. Sijoitusrahastot. Päivitetty 3.1.2021. <https://sijoitusrahastot.org/lyhyeksi-myynti/>. Viitattu 01.02.2022.

Bhose, Chilla 2021. Sijoitusasuntolainat tekivät taas hyvin kauppansa – Jo lähes joka kymmenes asuntolaina nostetaan sijoitusasuntoa varten. Kauppalehti. Päivitetty 1.11.2021. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/sijoitusasuntolainat-tekivat-taas-hyvin-kauppansa-jo-lahes-joka-kymmenes-asuntolaina-nostetaan-sijoitusasuntoa-varten/f4033c09-60f8-411c-89f0-2bfb35cf09f9>. Viitattu 2.11.2021.

DanskeBank 2020. Dansken rahasto vaihtoehdot – parhaat rahasot 2020. Pankki-opas 1.10.2020. <https://pankki-opas.com/danske-rahasto.html>. Viitattu 3.11.2021

Finanssivalvonta 2021. Liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuus. Päivitetty 24.11.2021. <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/tiedonantovelvollisuus/>. Viitattu 22.11.2021.

Günther, Kirsi & Hasanen, Kirsi 2021. Tutkimuksen suunnittelu. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampere. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/tutkimuksen-suunnittelu/>. Viitattu 9.2.2022.

Gustaffson, Anna 2020. Miten aloittaa sijoittaminen eläkeiässä? OP media 23.1.2020. <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/sijoittamisen-aloittaminen/miten-aloittaa-sijoittaminen-elakeiassa/>. Viitattu 20.4.2021.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Tammi, Helsinki.

Joutsen, Nita 2021. Korkoa korolle -ilmiö – Mitä se tarkoittaa käytännössä? Vertaa ensin 19.3.2021. <https://www.vertaaensin.fi/blog/korkoa-korolle>. Viitattu 8.12.2021.

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 176. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisusarja, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kallunki, Juha-Pekka & Martikainen, Minna & Niemelä, Jaakko 2019. Ammattimainen sijoittaminen. Alma Talent, Helsinki

Kauko, Irina 2020. Tiedätkö tulevan eläkkeesi määrän ja mikä siihen vaikuttaa? Mandatum life magazine 25.3.2020. <https://www.mandatumlife.fi/life-magazine/2020/tiedatko-tulevan-elakkeesi-maaran-ja-mika-siihen-vaikuttaa/>. Viitattu 27.4.2021.

Kestilä-Kekkonen, Elina 2021. Kovarianssi ja korrelaatio. Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/korrelaatio/korrelaatio/>. Viitattu 7.1.2022.

Kinni, Pertti & Tauriainen, Matti & Kiiskinen, Matti 2004, Riskienhallintaopas. SKOL. https://skol.teknologiateollisuus.fi/sites/skol/files/riskienhallintaopas_tau-lukoin.pdf. Viitattu 15.1.2022.

Lehtonen, Tuomas 2020. Nuoret aikuiset innokkaita sijoittajia. Osuuspankki 27.5.2020. OP-media. <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/osakesijoittaminen/nuoret-aikuiset-innokkaita-sijoittajia/>. Viitattu 26.04.2021.

Liimatainen, Antti & Lähteenmaa, Lauri 2020. Kasvuun yritysostolla – Onnistu yrityskaupassa. Alma Talent, Helsinki. Verkkokirjahylly. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/HAIBIXDTEB#kohta:Kasvuun\(\(20\)yritysostolla/piste:tKh](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/HAIBIXDTEB#kohta:Kasvuun((20)yritysostolla/piste:tKh). Viitattu 21.4.2021.

Makkonen, Antti 2015. Asunto- ja kuluttajarahoitus. Alma Talent, Helsinki. Verkkokirjahylly. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/BAXBXATEBIEC#kohta:Asunto-\(\(20\)ja\(\(20\)kuluttajarahoitus\(\(20\)piste:b0](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/BAXBXATEBIEC#kohta:Asunto-((20)ja((20)kuluttajarahoitus((20)piste:b0). Viitattu 19.10.2021.

Manninen, Olli 2020. Alueellinen hajauttaminen vahvistaa sijoitusten tuotto-odotusta. Osuuspankki 16.9.2020. OP-media. <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/osakesijoittaminen/alueellinen-hajauttaminen-vahvistaa-sijoitusten-tuotto-odotuksia/>. Viitattu 16.12.2021.

Metsämuuronen, Jari 2001. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia – sarja 4. Methelp, Helsinki.

Nordea 2019. Nuoret, raha ja sijoittaminen – Sijoittamiskyselyn tuloksia. Cision 8.3.2019. <https://news.cision.com/fi/nordea/r/nordean-kysely--nuoret-sijoittavat-yhta-aktiivisesti-kuin-vanhemmat-ikaluokat---yli-puolet-tavoittel,c2758892>. Viitattu 26.4.2021.

Nuorisolaki 1285/2016. Finlex 21.12.2016. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>. Viitattu 31.1.2022.

Nikkinen, Jussi & Rothovius Timo & Sahlström, Petri 2002. Arvopaperisijoittaminen. WSOY, Helsinki

Orava, Joonas & Turunen Ollu 2016. Osta, vuokraa, vaurastu. Alma Talent, Helsinki. Alma Talent Businesskirjasto. [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/EAHBJXCTEB#kohta:Osta,\(\(20\)vuokraa,\(\(20\)vaurastu\(\(20\)](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/EAHBJXCTEB#kohta:Osta,((20)vuokraa,((20)vaurastu((20).). Viitattu 19.10.2021.

Osakesäästötili 2021. Vero. Päivitetty 14.9.2021. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tili/>. Viitattu 21.10.2021.

Pankkiasiat. Velkavipu. <https://pankkiasiat.fi/velkavipu>. Viitattu 7.12.2021.

Pesonen, Mika 2013. Sijoituspökkari. Säästäjästä sijoittajaksi. Docendo, Jyväskylä.

Puttonen, Vesa & Repo, Eljas 2011. Miten sijoittan rahastoihin. Alma Talent, Helsinki. Alma Talent Verkkokirjahylly. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/EAIBHXCTDG#/kohta:1/piste:b19>. Viitattu 22.20.2021.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto-opas. Pörssisäätiö 30.4.2015. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. Viitattu 25.10.2021

Pörssisäätiö 2016. Pörssilistautujan käsikirja. Pörssitalossa 2.6.2016. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2016/05/porssilistautujan_kasikirja_2016_final_web.pdf. Viitattu 22.3.2022

Pörssisäätiö 2019. Osa 5: Sijoituskohteet ja niiden valinta. Pörssisäätiö 14.10.2019. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoituskohteet-valintakriteerit/>. Viitattu 21.3.2022

Pörssisäätiö 2020. Sijoittajan korko-opas. Pörssisäätiö 9.12.2020. <https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/Sijoittajan-korko-opas-2020.pdf>. Viitattu 28.10.2021

Rahoitusvakausvirasto 2021. Talletussuoja Suomessa. RVV. <https://rvv.fi/talletussuoja>. Viitattu 2.5.2021.

Ritakallio, Timo 2021. Nuoruudessa opitut taloustaidot kantavat läpi aikuisuuden. OP-media 15.10.2021. <https://www.op-media.fi/puheenvuorot/nuoruudessa-opitut-taloustaidot-kantavat-lapi-aikuisuuden/>. Viitattu 16.3.2022

Ruosteenoja, Lauri 2016. Millä tavalla sijoittajan kannattaa seurata yhtiötä ja markkinoita. Nordnet 20.9.2016. <https://www.nordnet.fi/blogi/milla-tavalla-sijoittajan-kannattaa-seurata-yhtioita-ja-markkinoita/>. Viitattu 22.11.2021.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. Teemahaastattelu. Menetelmäopetuksen tietovaranto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. KvaliMOTV, Tampere. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html. Viitattu 13.01.2022

Saario, Seppo 2016. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Alma Talent, Helsinki. [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/IABBXXB-TABIEC#kohta:Miten\(\(20\)sijoitan\(\(20\)p\(\(f6\)rssiosakkeisiin\(\(20\)/piste:b4](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/IABBXXB-TABIEC#kohta:Miten((20)sijoitan((20)p((f6)rssiosakkeisiin((20)/piste:b4). Viitattu 21.10.2021

Salmi, Ilari 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Edita, Helsinki. Ellibslibrary. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789513763909>. Viitattu 7.12.2021.

Salo, Marika 2016. Sijoittamisen ohjaaminen – Sijoitusneuvot ja -suositukset sijoittajan päätöksenteossa. Alma Talent, Helsinki. Verkkokirjahylly. [https://verkkokirjahylly.almatalent.fi/teos/GAJBHXCTEB#kohta:SIJOITTAMISEN\(\(20\)OHJAAMINEN\(\(20\)Sijoitusneuvot\(\(20\)ja\(\(20\)-suositukset\(\(20\)sijoittajan\(\(20\)p\(\(e4\)\(\(e4\)t\(\(f6\)ksenteossa\(\(20\)/piste:b1383](https://verkkokirjahylly.almatalent.fi/teos/GAJBHXCTEB#kohta:SIJOITTAMISEN((20)OHJAAMINEN((20)Sijoitusneuvot((20)ja((20)-suositukset((20)sijoittajan((20)p((e4)((e4)t((f6)ksenteossa((20)/piste:b1383). Viitattu 22.11.2021.

Schwantes, Marcel 2021. Warren Buffett: Investing in Yourself Is the Best Way to Find Success. Here are 3 Smart Ways to Do It. The Oracle of Omaha believes success is achieved by making three smart investment decisions -- in yourself. Inc. 26.2.2021. <https://www.inc.com/marcel-schwantes/warren-buffett-investing-in-yourself-is-best-way-to-find-success-here-are-3-smart-ways-to-do-it.html>. Viitattu 29.4.2021.

Sijoitusasunnot 2021. Asuntosijoittaminen – Aloittelijan opas ensimmäisen sijoitusasunnon ostoon. Sijoitusasunnot 9.11.2021. <https://sijoitusasunnot.com/asuntosijoittaminen/>. Viitattu 10.01.2022

Sijoitusrahastolaki 213/2019. Finlex 22.2.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190213>. Viitattu 12.9.2021

Säästöpankki. Rahastotyytit. <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/rahastot/tietoa-rahastoihin-saastamisesta/rahastotyytit>. Viitattu 21.3.2022

Säästöpankkiliitto 2019. Säästämisbarometri 2019 selvitti: Kuinka rikas pitää Suomessa olla ollakseen rikas? Säästöpankki 31.10.2019. <https://www.saastopankki.fi/saastamisbarometri-2019>. Viitattu 27.4.2021.

Säästöpankkiliitto 2020. Nuoret janoavat nyt tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta – Säästöpankki vastaa haasteeseen. Säästöpankki 26.2.2020. <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/saastopankkiryhma/saastopankkikeskus/saastopankkiliitto/ajankohtaista/saastopankki-vastaa-nuorten-rahakysymyksiin>. Viitattu 27.4.2021.

Tilastokeskus 2019. Kuluttajahintaindeksi. Stat. Päivitetty 13.11.2021 <https://www.stat.fi/meta/til/khi.html>. Viitattu 18.11.2021.

Tilastokeskus 2021. Kuluttajahintaindeksi. Findikaattori. Päivitetty 15.11.2021 <https://findikaattori.fi/fi/1>. Viitattu 18.11.2021.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Annelu 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki. Ellibslibrary. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118> Viitattu 17.01.2022

Valtionvarainministeriö. Pääomamarkkinat. Vm. <https://vm.fi/rahoitusmarkkinat/paaomamarkkinat>. Viitattu 21.3.2022

Vertaa ensin 2018. Ilmaissessa vertailussa kaikki pankit Suomessa. <https://www.vertaaensin.fi/pankkipalvelut/pankkitili>. Viitattu 2.5.2021.

Viita, Ahti 2021. Rahan aika-arvo – Tämän lukemalla tiedät, mitä se tarkoittaa. Ahtiviita. <https://ahtiviita.com/rahan-aika-arvo/>. Viitattu 17.11.2021.

Viitala, Teppo 2021. Yhdistelmärahastot. Sijoitusrahastot 15.4.2021. <https://sijoitusrahastot.org/yhdistelmarahastot/>. Viitattu 21.3.2022

Väänänen, Pekka 2017. Asuntosijoittamisen 10+1 keskeisintä riskiä. 3.4.2017. <https://asuntosalkunrakentaja.fi/asuntosijoittaminen/asuntosijoittamisen-riskit/>. Viitattu 12.10.2021

Ylihärsilä, Mikko 2017. Miten sijoittaminen toimii? Ultra Kiinteistöt 28.6.2017. <https://www.ultrakiinteistot.fi/yritys/artikkelit/8-asuntosijoittaminen/9-miten-sijoittaminen-toimii>. Viitattu 11.3.2022

Yli-Korhonen, Jussi 2021. Inflaatio. Mitä inflaatio tarkoittaa? Financer. Päivitetty 19.10.2021 https://financer.com/fi/wiki/inflaatio/#Mit_inflaatio_tarκοittaa. Viitattu 18.11.2021

Teemahaastattelukysymykset

1. Demografiset tiedot

- Ikä, sukupuoli, ammattiasema/ koulutus, siviilisääty/perhetilanne?

2. Varallisuus

- Millaiset tulot sinulla on? → Säännölliset, vaihtelevat?

- Jääkö käteen kaikkien menojen jälkeen?

→ Jos jää, paljonko pistät säästöön joka kuukausi?

3. Sijoittaako tällä hetkellä?

- Jos sijoitat, mihin kohteisiin sijoitat ja mitkä asiat ovat vaikuttaneet sijoituskohteiden valintoihin?

→ Kuinka riippuvainen taloutesi on sijoituksesta ja sen odotetusta tuotosta?

→ Kuinka suuren osan prosentuaalisesti varallisuudesta säilytät käytöllillä?

- Jos et sijoitta, niin miksi et ja mitkä asiat ovat vaikuttaneet tähän päätökseen?

→ Oletko ajatellut aloittavasi sijoittamisen?

4. Sijoitusinformaatio

- Millaisella mallilla koet tämänhetkisen sijoitustietosi olevan?

- Hallitsetko perustermistöä tai osaatko esimerkiksi kertoa sijoittamisesta tai säästämisestä enemmänkin?

- Mistä/miten haet sijoitusinformaatiota tai olet oppinut sijoittamisesta?

- Millainen sijoittamisen opas/ tietopaketti voisi helpottaa sinua sijoittamisen aloittamisessa?

5. Asenne sijoittamista kohtaan

- Millainen mielikuva sinulla on tai on ollut sijoittamisesta/säästämisestä?
- Millaisia tunteita sijoittaminen/säästäminen sinussa herättää?
→ Positiivista/ Negatiivista? Miksi?

6. Sijoittamisen motiivi

- Mitä varten sijoitat, tai mikä olisi motiivi sinulle aloittaa sijoittaminen?
- Mikä on/olisi sijoittamisesi tavoite?
- Miten olet varautunut pahan päivän varalle/tulevaisuuteen, jos tulee esimerkiksi isoja yllättäviä hankintoja?

7. Suhde sijoittamiseen

- Miten kotona nuorempana on suhtauduttu sijoittamiseen/säästämiseen, tai onko otettu ollenkaan puheeksi?
- Millainen vaikutus tällä on ollut omaan käsitykseen säästämisestä/sijoittamisesta?